

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

Savinjske

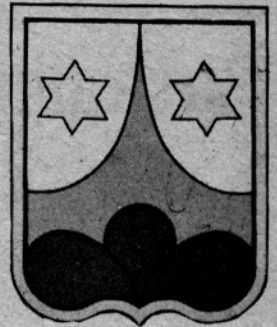
Leto XIII
Številka 6
Junij 1981

NOVICE

Glasiło socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Mozirje

LJUBNO

GORNJI GRAD

Poštnina plačana v gotovini

Nobenih nestrpnosti

Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, je dejal te dni Janez Vipotnik, da med nami živi in dela okrog štiri tisoč delavcev albanske narodnosti iz Kosova, ki so v delovnem razmerju v Sloveniji in skupaj s svojimi družinami štejejo okrog 12 tisoč ljudi, in da v odnosih do teh tih in marljivih delavcev ni čutiti nikakršne nestrpnosti.

Tako resna izjava zagotovo ni nekakšna protokolarna gesta, temveč objektivni odraz dejstev, nad katerimi smo lahko vsekakor zadovoljni. To je nedvomno dokaz dobrih medsebojnih odnosov na delovnih mestih in v življenjskih okoljih, hkrati pa tudi potrditev izjav teh delavcev, kot ugotavljajo npr. v Ljubljani, Škofji Loki in Radovljici, da se aktivno vključujejo v samoupravno in družbenopolitično življenje in obsojajo nacionalistične nemire v svoji pokrajini ter še posebej obnašanje Albanije. S to ugotovitvijo seveda ne želimo zanikati, da ni prišlo v posameznih okoljih, čeprav resnično redko, do izpadov posameznikov, ki so nastopali s takšnih ali drugačnih nacionalističnih stališč, zlasti med manj razgledanimi ljudmi. Pri tem pa je posebej pomembno, da so prav v teh okoljih delavci sami takoj uredili probleme in ostro nastopili proti slehernemu, ki je hotel skaliti medsebojne odnose.

Razumljivo je tudi, da so v posameznih delovnih okoljih namenili te dni posebno pozornost položaju delavcev s Kosova, zlasti v organizacijah združenega dela. To je zelo ugodno odmevalo tudi v širši javnosti, čeprav se seveda moramo zavedati, da bi kazalo takšno

pozornost uveljaviti kot stalno družbenopolitično nalogo do vseh delavcev iz drugih republik in pokrajin, ki delajo v Sloveniji, predvsem za zagotavljanje tistih njihovih življenjskih in delovnih pogojev, ki smo jih sicer že jasno opredelili. Seveda pa je v sedanjem trenutku resnično nujno, da sproti seznanjamo delavce albanske narodnosti z dogajanjem na Kosovu, saj točnih informacij mnogi med njimi nimajo, hkrati pa se pogovorimo z njimi o vseh tistih zadevah, ki jih posebej zanimajo. Zavedati se moramo, da lahko razna govoričenja, izkrivljanja dejstev ali vesti iz drugih virov povzročijo neobjektivno obveščenost, ki ima lahko hitro neljube posledice.

Kljub ugodnim razmeram pa nas že posamezni, čeprav le obrobni primeri nacionalistične nestrpnosti opozarjajo, da moramo biti tudi v naših okoljih pozorni na take pojave, četudi doslej niso vzbudili nobene pozornosti. Nacionalistične težnje, pa najsi jih omejevalsko tako ali drugače opredeljujemo, se lahko vzbujajo v slehernem okolju, še zlasti ob dogajanjih, ki smo jim priča na Kosovu, ob nepopolni obveščenosti in tam, kjer so ljudje zaradi premajhne osveščenosti, razgledanosti in drugih vzrokov za to bolj dojemljivi.

Zato ni odveč opozorilo, da se moramo temeljiteje zavedati dolžnosti, ki izhajajo iz načel družbene samozasčite in varnostne kulture in še zlasti ocenjevati slehernega posameznika, ki krši temelje našega bratstva in enotnosti, oziroma odločno ukrepati v vseh takih primerih. Ne kaže se namreč zanesti, da ob kosovskih dogodkih nihče ne bo skušal zapletati čiste odnose v posameznih okoljih, pa najsi bi to počel po lastnem prepričanju ali pa po zunanjih spodbudah.

V tem pogledu verjetno tudi ni treba posebej govoriti o dolžnostih članov zveze komunistov.

JANEZ KOROŠEC

Delovna skupina CK ZKS v naši občini

Prve dni preteklega meseca se je v naši občini mudila delovna skupina centralnega komiteja ZKS pod vodstvom Ivana Krizneca. V njej je delalo več članov, tako, da so se razdelili po manjših skupinah in prisostvovali razgovorom v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in drugod. Namen obiska je bil proučiti delo komunistov v raznih sredinah.

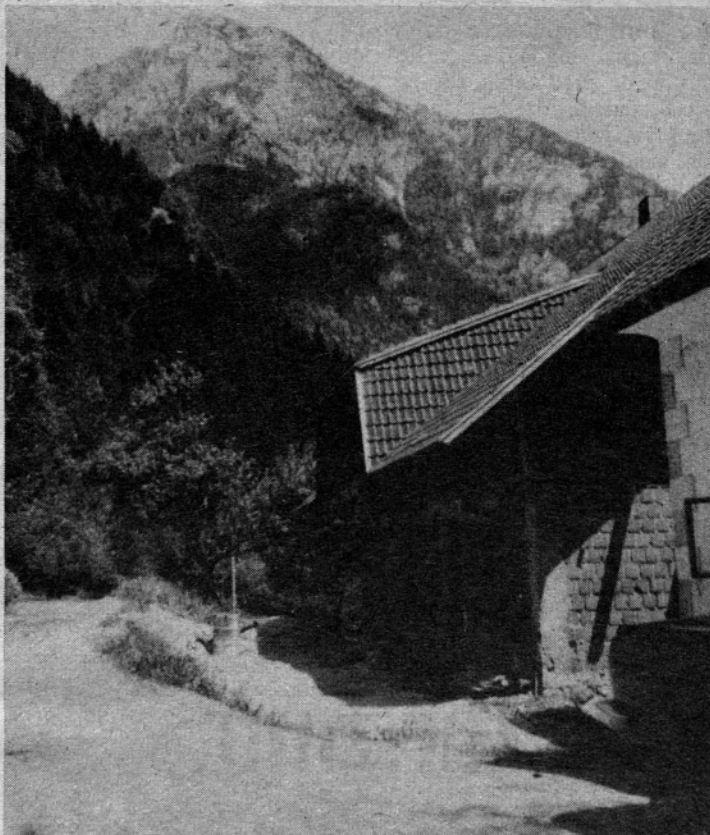
Sodelovali so na razširjeni seji delavskega sveta Elkraja, na problemski konferenci komunistov lesne stroke, na sestanku krajevnih organizacij ZK v Šmartnem ob Dreti, na aktivu komunistov v stanovanjski in komunalni skupnosti, na osnovni organizaciji ZK v upravnih organih SO Mozirje, na razširjeni seji ZK v Kmetijski zadrugi, na aktivu komunistov prosvetnih delavcev in na sestankih osnovnih organizacij ZK v krajevnih skupnostih Rečica in Gornji grad.

Poročilo te delovne skupine bo obravnavano predvidoma konec junija na seji občinske konference ZKS Mozirje. Še prej pa ga bo obravnaval komite ZKS Mozirje.

Na teh srečanjih so pripravili posebno poročilo in o njem skupaj s predstavniki CK ZKS razpravljali. V pripravah in razpravah pa so sodelovali člani

samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij, vodilni delavci, poslovodni organi, pač primerno sredini, v kateri so se srečali. V krajevnih skupnostih so temeljito preučevali delo posameznih družbenih dejavnikov, ki tako ali drugače vplivajo na življenje naših občanov.

Na sploh je že sedaj mogoče ugotoviti, da so bila gradiva, na temelju katerih se je razpravljalo, dobro pripravljena. Posebno zanimanje so posvetili stanju kmetijstva v občini. Zato so tu že prve ocene dobre. Posebno glede naporov pri usmerjanju kmetij, manj pa so uspeli pri razreševanju vprašanj okoli opuščeni in brezperspektivnih kmetij. Izhajati je treba iz stanja, kakršno je. Malo privlači mlade ljudi v ta poklic, saj je vprašljiva socialna varnost, saj so dajatve za njo previsoke. V lesnih predelovalnih organizacijah je predvsem čutili premalo skupnih nastopov in pomanjkanje volje za skupni razvoj, oziroma premalo je bilo storjenega za vsklajevanje poslovnih in ekonomskih ukrepov. Les postaja v danih razmerah in bo tudi v bodoče izredno važna surovina. Količinam in kakovosti pa bo treba prilagoditi smotrno koriščenje razpoložljivih mas, oziroma skupno bo treba prisluhniti trgu.

Pri Vršnikovih v Robanovem kotu gradijo novo poslopje za turistične zmogljivosti.

Turistična zveza je potrebna

O turizmu v dolini je bilo že mnogo povedanega. Veliko je bilo nakazanih izhodov iz raznih zagat, veliko popisane papirja, vendar pa stvari še zdaleč niso takšne, kot bi morale biti. Če izhajamo iz naravnih danosti, potem imamo vse pogoje za razne oblike turizma. Lepote krajine so vedno znova pritegnile k nam množice obiskovalcev. Do tu je vse v redu. Zatika se potem, ko je treba tem obiskovalcem nuditi razne usluge, ki so v tujem prometu običajne. Poznamo mnoge primere, ko so številni obiskovalci naših prireditev odšli iz doline lačni in jezni. Samo spomnimo se na cvetlično povorko v Mozirju in še bi lahko naštevali primere, ko smo odpovedali zaradi nezadostne organiziranosti tistih dejavnosti, ki so temelj turistični.

Izvršni svet SO Mozirje se trudi s pobudami za boljše in sodobnejše turistično ponudbo. Predsednik Anton Vrhovnik meni, da je treba oživiti delo turistične zveze v občini, ki bi povezovala turistična društva in poskrbela, da bi se marsikaj postorilo za vzgojo preivalstva v tem smislu. Zveza je nekoč dobro delovala, pa ji je zmanjkalo sape, ko so odpovedali vsi viri dohodkov. Seveda pa se mora dosledno upoštevati nosilca vsega razvoja turizma v dolini, to pa je lahko le delovna organizacija. V našem primeru naj bo razvoj te gospodarske dejavnosti skrb gostinske organizacije Turist. Ta se mora povezovati navzven, saj je nujno iskati močne poslovne partnerje, ki so zmogni večjih naložb. Ves razvoj v tej smeri pa je stvar našega gospodarstva in ne zgolj ozkega kroga neposredno zainteresiranih.

Na svoji zadnji seji je svet 8 občin razpravljal tudi o Golteh. Pripravljen je samoupravni sporazum, ki naj bi povezoval napore občin, da se rekreacijski center ustrežneje uredi. Do takrat ga nista podpisali občini

Žalec in Celje. Sredstva, ki bi se tako zbrala naj bi porabili za žičniške naprave. Gre za določeno razširitev in dopolnitev sedanjih. Dalje bi se naj posodobile hotelske, oziroma zmogljivosti. V bistvu gre torej za minimalne naložbe za prihodnjih 5 let. Če omenjeni občini sporazuma ne bosta podpisali bo seveda ogrožen načrt posodobitve, kar pa ne pomeni, da bi Golte zaprli.

Razvojni center Celje je prevzel nalogo izdelati načrt razvoja turizma v občini. V njem naj bi zajeli smotrnejše usposabljanje in koriščenje obstoječih turističnih zmogljivosti in načrt postopne, oziroma celovite izgradnje, za razvoj te gospodarske veje potrebnih objektov. Gre za razna igrišča, konjski šport in podobno, skratka vse kar bi omogočalo gostom prijetnejše bivanje pri nas. Načrti kasnijo, kar pomeni nedorečenost stvari v turizmu še v naprej.

Najbrž pa smo ob tem premalo pomislili na kulturno plat turistične ponudbe. Obiskovalci doline, kjerkoli bodo preživljali oddih, želijo tudi kulturnih dobrin. Samo kinopredstave bodo odločno premalo! Torej bo treba tudi v tej smeri storiti kaj več za obveščanje javnosti o naši kulturni preteklosti in opozarjati na kulturne spomenike in pomnike iz NOB.

Posebne težave so z razdrobljeno ponudbo. Takšna kot je sedaj lahko bodočemu razvoju edino škodi, saj nikakor ne gre, da se vsak kraj ločeno zavzema za obisk. Dolina je kot celota enoten predmet ponudbe. Morada bo k temu pripomogla skupna recepcija v Mozirju o kateri je bilo že tolikokrat razpravljano. Če bodo vsi dejavniki podpisali sporazum (Turist, ZKZ, Rdeča dvorana Velenje, Obrtno združenje, Izletnik in še kdo) bo pričela delovati že 1. julija letos. Želimo, da bi bilo tako!

Priprave na volitve

Izteka se zadnje leto drugega štiriletnega mandata članov delegacij in nosilcev drugih družbenopolitičnih skupnosti in v samoupravnih interesnih skupnostih. Aprila 1982 bomo zopet volili delegate in nosilce družbenih funkcij za skupščine DPS in SIS družbenih dejavnosti. Ker so priprave na volitve dolgotrajen in odgovoren proces, je Občinska konferenca SZDL že v februarju letos pričela s konkretnimi aktivnostmi. Priprave morajo potekati načrtovano in usklajeno v vseh samoupravnih sredinah, zato je volilna komisija izdelala in sprejela program političnih aktivnosti. Program aktivnosti je rokavno opredeljen in določen so nosilci posameznih nalog.

Predvolilne priprave smo razdelili v tri faze in sicer: evidentiranje novih kandidatov, postopek usklajevanja in izvedba kandidacijskih konferenc v vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih in na občinski ravni. V posameznih fazah pa bomo izvrševali naloge po določenem vrstnem redu. Tako smo v vseh TOZD in KS imenovali koordinacijske odbore za kadrovska vprašanja in volitve, ki so operativni organ za pripravo in izvedbo vseh nalog. V organizacijah združenega dela so te odbore imenovali izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata, v KS pa predsedstva krajevnih konferenc SZDL.

Sindikalne organizacije v združenem delu, v krajevnih skupnostih pa organizacije socialistične zveze so odgovorne za izvedbo programa političnih aktivnosti v pripravah na volitve.

Na podlagi sklepa Republiške konference SZDL Slovenije moramo v vseh TOZD in KS izdelati evidenco o vseh evidentiranih kandidatih od leta 1974 dalje za člane delegacij za DPS in SIS, člane organov upravljanja v TOZD in KS, njihovih izvršnih organov, izvršnih organov družbenopolitičnih organizacij in društev. Gre za administrativno tehnično opravilo, ki so ga v večini organizacij in skupnosti že izvršili. Ta evidenca nam je nujno potrebna, da bomo lahko pri predlaganju kandidatov za člane delegacij in za nosilce drugih družbenih funkcij izpolnili ustavno določilo, da nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen za člana delegacije iste samoupravne organizacije oziroma skupnosti.

V postopku evidentiranja kandidatov moramo zajeti čimširši krog delovnih ljudi in občanov, za katere smatramo, da bi zaradi svojih moralnih, strokovnih, političnih in drugih vrlin lahko kot delegati zastopali posamezno organizacijo ali skupnost. Evidentiranje posameznika pomeni priznanje za dosedanje delo in zaupanje delovnih ljudi in občanov, kjer delujemo. Z evidentiranjem smo v večini organizacij in skupnosti že pričeli, vsekakor pa moramo prvo fazo končati do septembra, ko bomo pričeli postopek usklajevanja. Seveda se bodo seznanili predlagani vse do kandidacijskih konferenc dopolnjevali in spreminjali. Kandidate bomo evidentirali v posameznih delih delovnega procesa, v društvih in družbenih organizacijah, v družbenopolitičnih organizacijah in skupnostih, skratka, vsem samoupravnim strukturam naše družbene skupnosti moramo dati možnost, da predlagajo svoje člane v neposredno voljena telesa.

V prvi fazi predvolilnih opravil moramo tudi oceniti dosedanje delo delegacij in nasploh delovanje delegatskega sistema. Ugotoviti moramo slabosti in predlagati ukrepe za odpravo negativnih pojavov, ne smemo pa zanemariti tudi pozitivnih izkušenj in rezultatov dela. Temeljita analiza dosedanjega delovanja delegatskega sistema nam bo kažipot za v prihodnje in smernica našega družbenopolitičnega delovanja. Na podlagi te analize se bomo v vseh samoupravnih sredinah tudi vključili v javno razpravo o predlogu bodočega oblikovanja zborov skupščine DPS in skupščin SIS. Opredelili se bomo, ali so zbori skupščine preštevilčni, premalo, ali je morda dosedanje število delegatskih mest ustrezno. Enako velja za skupščine SIS s tem, da se bomo morali dogovoriti, kakšne vrste (splošne, posebne ali združene) delegacije bomo oblikovali, kakšno bo število in za kakšne kandidatne liste se bomo odločili (odprte ali zaprte).

Naloge v zvezi s predvolilnimi opravili so jasne in konkretne. Delovne ljudi in občane bomo večkrat informirali o poteku aktivnosti in o izvršenih in bodočih zadolžitvah. Pričakujemo maksimalno angažiranost vseh družbenopolitičnih organizacij, koordinacijskih odborov za kadrovska vprašanja in volitve in volilnih komisij.

Vsi skupaj pa se moramo po svojih možnostih in sposobnostih aktivno vključiti v priprave na volitve tako, da bomo ponovno dokazali, da smo za našo samoupravno socialistično družbeno ureditev.

REZIKA PLAZNIK

Ob prazniku borcev NOV

čestitajo

Skupščina občine in njen izvršni svet, družbenopolitične in delovne organizacije, obrtno združenje Mozirje in uredništvo Savinjskih novic

Širše upravljanje s Savinjskim gajem

Krajevna skupnost Mozirje se je od samega začetka pri uresničitvi in zamisli o cvetličnih nasadih ob Savinji močno zalagala. Po otvoritvi gaja je imenovala odbor, ki naj bi urejal vse zadeve okoli tega zahtevnega parka. Resnici na ljubo je treba povedati, da so se skrbi iz leta v leto valile na poedince, ki seveda vse večje in zahtevnejše dela niso več zmogli. Na dlani je bila torej potreba po iskanju skupnega jezika v občini in izven nje. Savinjski gaj je treba ohraniti, ga postopno še razširiti. Urediti pa bi kazalo tudi levi breg Savinje.

Na pobudo predsednika krajevnne skupnosti so se zbrali člani sveta, predstavniki javnega življenja, društev in nekaterih delovnih organizacij. Uvodoma je ing. Karel Kopušar pojasnil stanje pri urejanju Savinjskega gaja ter ob tem poudaril, da je treba hitro rešiti upravljanje na širših temeljih. Saj je več kot jasno, da Savinjski gaj že dolgo ni več zgolj skrb Mozirja samega. Dejstvo je, da se tako obsežne naloge ne morejo več izvajati „ljubiteljsko“.

Sklenili so pripraviti besedilo samoupravnega sporazuma, ki bi urejal upravljanje s Savinjskim gajem. K sporazumu naj bi pristopile tiste organizacije združenega dela, ki imajo neposreden poslovni interes. Dalje bi sodelovala vsa društva v Mozirju in tudi izven njega. Društvo slovenskih vrtnarjev, občina, krajevnne skupnosti in še kdo. Predvsem bi morale pokazati zanimanje turistične delovne organizacije.

Na sestanku so posebej poudarili vrzel, ki nastaja v gostinskih uslugah v Savinjskem gaju in v kraju samem. Množice ljudi, ki to našo znamenitost obiskujejo ne najdejo zadovoljivih gostinskih zmogljivosti. Za turizem in njegov hitrejši razvoj pa je v temelju predpogoj poskrbeti za vsestransko dobro in zadostno gostinsko ponudbo.

Mlajši nadaljujejo delo

Na Ljubnem že dolga desetletja delajo za razvoj turizma v okviru domačega turističnega društva. Uspehi niso izostali, saj je daleč preko republiških meja segel sloves o lepota kraja in okolice, pa tudi s flosarskimi prireditvami so si utrlji pot med kraje z dokaj razvitim turizmom. Končno je 50 let dela rodilo obilne sadove!

Je že tako v življenju, da postopoma mlado nadomesti staro. Turistično društvo vodijo sedaj mlajši ljudje, ki imajo vrsto nalog pred seboj. Mnogi starejši, nadvse prizadevni ljubitelji kraja so se utrujeni umaknili, vendar z občutkom, da so storili vse, kar je bilo v njihovih močeh za to, da bi kraj olepšali in ga naredili privlačnega za obisk tujcev. Izkušnje starejših tako prehajajo na mlajše. Upravni odbor vodi ing. Janez Božič, tajniške posle pa Jožica Valte. Z njo smo se o delu društva tudi pogovarjali.

Svoj domači kraj ima rada in zato smatra, da je delo za razvoj tujkega prometa kar delček njenih življenjskih nalog. Tri leta že dela kot tajnica in ob tem gleda z zaupanjem v bodoči razvoj Ljubnega. Mnogi zanešnjaki so v turističnem društvu pustili globoke sledi dela in naporov ter nakazali možnosti

še večjih uspehov. Tako se danes upravni odbor, ki stoji na čelu 103 članov ubada z vrsto prizadevanj in dela po dobro zastavljenem delovnem načrtu. Vse ima en sam namen — izboljšati turistično ponudbo. Tu pa se prav tisti, ki nekako živijo od turistične dejavnosti premalo vključujejo, tako stoje gostinci v glavnem ob strani, se torej premalo povezujejo z društvom. Zopet se torej dogaja, da ljudje, ki bi imeli poslovno korist, puščajo delo ljubiteljem!

Načrti za srednjeročno obdobje zajemajo ureditev rekreacijskega prostora v Vrbju. Načrte so pripravili, saj se zavedajo, da tako obsežnih del ne kaže opravljati brez temeljitega premisleka. Vse bodo torej pripravili doma in pozneje posadili 88 spominskih dreves. Izgled bi želeli popestriti z nekaterimi narodopisnimi prikazi, manjka kopališče in razne naprave za razvedrilo gostov. Zavedajo se, da bo vse to možno uresničiti le s skupnim delom in širšim povezovanjem. Končno gre za obsežno območje od ribiškega doma do mosta preko Savinje. Za leto 1981 načrtujejo 21. flosarski bal, ki je že nekaj let sam plod skupnega dela društva in drugih dejavnikov v kraju. Poskrbeli bodo za občasna očistevalna dela, posebno skrb pa bodo posvetili lepšanju kraja in vzgoji prebivalstva za kakovostnejšo turistično dejavnost. V ta namen prirejajo ogled druge, bolj turističnih krajev. Ko nanese beseda na kmečki turizem,

velja ugotovitev, da se glede tega v krajih premalo medseboj povezujejo razni dejavniki, ki sicer skrbje za

Jožica Valte

turizem. Tudi ustreznega in uporabnega propagandnega gradiva zelo primanjkuje. Končno ni v redu, da vsako društvo in stem vsak kraj pripravlja za sebe prospekte in si prizadeva za ponudbo navzven. To bi se moralo končno urediti v okviru doline. Prav tu bi morala resnično zaživeti zveza, ki bi povezovala vsa turistična društva v občini. Žal pa zaradi neurejenih gnotnih zadev že nekaj let sem ne dela več. Glede kulturne ponudbe v kraju pa so v težkem položaju. Društva nimajo ustreznih prostorov za javne prireditve. Dvorana v združenem domu pa že zdavnaj ne zagotavlja sodobnih delovnih pogojev. Tudi tu bodo morali stopiti korak naprej!

SESTANEK KOMUNISTOV V ŠOLSTVU

V okviru programa obiska delovne skupine CK ZKS je bil v torek 9. 6. v Gornjem gradu sestanek aktivna komunistov, ki delujejo na področju vzgoje in izobraževanja. Delovno skupino je vodil Ivan Križnar prisoten pa je bil tudi Emil Rojc. Aktiv je obravnaval uresničevanje nalog reforme vzgoje in izobraževanja v osnovnih šolah. V razpravi so se dotaknili najaktualnejših tem na tem področju. Med drugim je bilo poudarjeno, da se intenzivno dela na uvajanju celodnevne osnovne šole tako, da bo prva prešla na celodnevno osnovno šolo osnovna šola Gornji grad, ki ima za to potrebne kadrovske in prostorske pogoje.

Povezovanje osnovne šole s krajevno skupnostjo je dobro in nujno, saj je bistvo preobrazbe šolstva v vraščanju dela in življenja šole v okolje v katerem deluje. Povezovanje OŠ z združenim delom materialne proizvodnje pa je še vedno premajhno in rezultat tega je, da se še vedno premalo učencev usmerja in odloča za deficitarne poklice in premalo je kulturne izmenjave pa še ta kolikor jo je slabo obiskana.

Na sestanku je bil poudarjen še problem članstva zveze komunistov med delavci ki delajo na področju vzgoje in izobraževanja in težave pri izvajanju samoupravljaljskih pravic, še posebno tam, kjer je dvoimenski pouk saj se učitelji ne morejo udeleževati sestankov.

Na koncu so spregovorili še o problemu t. i. „vozačev“, saj je 60 % otrok v občini vezano na prevoz in pa o nagrajevanju delavcev, ki delajo v prosveti, ki ni izenačeno z delavci v združenem delu.

M. BELE

Podrobneje o kmečkem turizmu

Kmetijska zadruga z uspehom širi kmečki turizem v naši dolini. Doslej se je seveda gledalo v glavnem na nove zmogljivosti in v to smer so šla tudi prizadevanja zadrugnih delavcev. Vendar je čas pokazal svoje. Ponekod so stvari krenile na stranpota, vsaj kar tiče temeljnega načela turistične dejavnosti na kmetijah. Od vsega začetka je bila jasno postavljena pot razvoja. Vedno znova so poudarjali, da je treba o dejavnost na kmetijah smatrati izključno kot dopolnilno. Torej gre v bistvu za turistične kmetije in ne za neke vrste gostinstvo. No, marsikje so že kmalu skrenili s tako začrtane poti.

Na skupnem posvetu, ki ga je pripravila kmetijska zadruga za vse turistične kmetije v občini so se dogovorili o načelih po katerih naj bi se naprej razvijala ta dejavnost na kmetijah. Sprejet je tudi občinski predpis, ki naj k ureditvi stanja na tem področju pripomore. Temelj razmišljanj je bila ugotovitev, da turistična ponudba ni v vseh predelih naše občine zadovoljiva, kratka, da gostinstvo še ne pokriva v zadostni meri potreb. Torej lahko vrzel v dobri meri izpolni turistična ponudba na kmetijah. Takšen primer so območja Podolšev, Logarske doline in še kje. Treba je torej ločiti tri skupine turističnih kmetij. Ene naj bi nudile običajne oblike celodnevne oskrbe in prenočišča, druge naj bi poskrbele tudi za izletnike, tretje pa bi razširile svojo dejavnost še na sprejem v naprej organiziranih skupin obiskovalcev. V prvem primeru gre za ustaljeno obliko delovanja, v obeh drugih primerih pa bodo potrebne temeljne evidence, ki jih zahteva obdavčitev takšne dejavnosti. Zagotovilo vodje javne službe pri občini, da ne gre za zahtevne knjigovodske oblike je bilo z razumevanjem sprejeto s strani navzočih kmetov. Saj je jasno, da si kmet, ki je v prvi vrsti le to, ne more privoščiti posebno šolanega človeka, ki naj vodi knjigovodstvo. Na posvetu so razglabljali tudi o potrebi pregleda mesa ob domačem zakolu. Tu gre za zdravstveno zaščito gostov. Enotni so si bili v tem, da naj bi ta ukrep izvajala veterinarska inšpekcija pri zakolu goved, ne pa tudi pri domačem zakolu svinj.

Matej Vršnik — Govc

Ker ni bil navzoč inšpektor, so ostali pri opozorilu, ki ga bodo prenesli predstavniki občine na ustrezni upravni organ.

Ker je razvoj turizma skupna skrb vseh gospodarskih dejavnikov v občini, smo najprej potrkali v zadrugi in se pogovarili z **Marijo Bezovškovo**, ki že od vsega začetka dela na teh vprašanjih v zadrugi. Od 1972 se kmetijska zadruga ukvarja s pospeševanjem turistične dejavnosti, kot dopolnilnega vira dohodka na naših kmetijah. Kot že rečeno, so mnogo storili za tako hiter razvoj, saj so pomagali pri načrtovanju, kreditiranju in izobraževanju. Trenutno razpolagajo na 29 kmetijah s 320 posteljami, medtem, ko se pripravljajo nove zmogljivosti na 39 kmetijah. Zanimanje večine kmetov je, da bi v času sezone imeli zasedeno, izven nje pa zaradi kmetijskih del ne želijo prevelikega obiska. Tako se smatra zasedenost 90 dni kot 100 %. To pomeni, da je v juliju in avgustu glavni naval, medtem, ko so zimski časi samo občasno zanimivi. Treba je vedeti, da je na kmetijah le malo ljudi za delo, tega pa je na pretek. Zato je takšno stališče razumljivo. V zadrugi so od vsega začetka opozarjali na „čisto“ turistično dejavnost na kmetijah, niso bili zato, da postanejo ti mirni kottički neki javni gostinski lokali v širšem smislu. Saj to tudi odbija resnega gosta, ki si želi na kmete zaradi miru.

V PREMISLEK ...

Izvršni odbor občinske skupnosti otroškega varstva je na zadnji seji obravnaval informacije o realizaciji finančnega načrta do konca aprila 1981. Pri obravnavanju posameznih postavk finančnega načrta, je bilo največ govora okrog izplačevanja otroških dodatkov za otroke obrtnikov. Zaradi nizko ustvarjenega dohodka pri nekaterih avtoprevoznikih, zidarjih, frizerjih.

Člani Izvršnega odbora so bili v dilemi ali naj primere odstopijo v reševanje socialnim službam. Odločili so se za drugo pot in sprejeli dogovor, da se vloge posredujejo v obravnavo delegacijam oziroma komisijam za socialna vprašanja v krajevnih skupnostih.

Izvršni odbor prav tako ni sprejel dokončnega sklepa o odprodaji sredstev otroškega varstva v osnovni šoli Mozirje, ki so bili financirani iz sredstev skupnosti otroškega varstva.

Betka Žager

Posebne težave so imeli nekateri oddaljeni kmetje s prijavo obveznostjo gostov. Obeta se tudi glede tega ustrenejša rešitev. Tako je mogoče trditi, da se vse težave urejajo z veliko mero strpnosti in medsebojnega sodelovanja. Ob koncu razgovora je Marija Bezovšek poudarila, da je treba vedno in povsod smatrati kmečko turistično dejavnost, kot sestavni del celovite turistične ponudbe v občini.

Zanimivo je bilo ugotoviti, kako gledajo na takšna prizadevanja sami kmetje, ki se bavijo tudi s turizmom. **Betka Žager** na Dobrobljah. Malo manj kot 2 kilometra oddaljena kmetija od Nazarij se postopno vključuje v turistično dejavnost. Ima izredne pogoje zaradi mirne lege in lepe krajine. Letos bodo sprejeli prve goste pod streho svoje novo urejene kmečke hiše. Razpolagali bodo s 15 posteljami in nudili celodnevni penzion. Na posvetu so sodelovali. Smatrajo, da naj ostane turizem na kmetijah dopolnilna dejavnost in naj ohrani značaj „počitka na kmetiji“. Menijo, da zahteve občine po osnovnih evidencah niso pretirane, na sploh je doslej bilo sodelovanje z upravnimi organi zadovoljivo. Dela na kmetiji je toliko, da ne ostane dovolj časa za sprejemanje občasnih gostov, zato je razdelitev turističnih kmetij v tri skupine, glede na njihove dejanske zmogljivosti in položaj v redu. Posebej pohvalna je pomoč zadruga pri reševanju

Marija Bezovšek

raznih začetnih težav, vendar pa bi pozdravili urejeno turistično ponudbo v občini.

Zanimiv je bil razgovor z mladim Vršnikom v Robanovem kotu. **Matej Vršnik—Govc** je na dan našega obiska zastopal starše, ki se že vrsto let ukvarjajo s turistično dejavnostjo na kmetiji. Nič ni bil v zadregi za odgovore na naša vprašanja, saj je končal srednjo kmetijsko šolo v Rakičanu in doma že pridno sodeluje pri gospodarjenju. Tako so mu bile stvari tudi okoli turistične dejavnosti jasne. Prav sedaj gradijo pri Govcu nove turistične zmogljivosti, to bo lepa in arhitektonsko primerna zgradba zraven stare hiše. Skupaj načrtujejo 12 sob, ki bodo sodobno opremljene. Imajo svoje stalne goste, predvsem iz sosednjih republik. Zaradi njihovega položaja v Robanovem kotu so se odločili za večstransko ponudbo, saj je ta predel močno obiskan in izletniki nimajo kje dobiti gostinske usluge. Mladi Vršnik je ob tem jasno pribil,

da je njihova osnovna dejavnost tržna proizvodnja v kmetijstvu, pa zato smatrajo turistično dejavnost le kot dopolnilno. To pa pomeni, da so za dosledno urejanje odnosov v kmetijski turistični ponudbi, saj ne gre, da bi na kmetijah postale udomačene neke vrste gostilne. Kmetija naj ostane kmetija, le tako bo privlačna tudi za obiskovalce naših krajev.

Iz napisanega lahko povzamemo ugotovitev, da smo glede postopnega urejanja vprašanj okoli kmečkega turizma na pravi poti. Naj nas ob tem vodi načelo, da je ta dejavnost v naših razmerah tudi gospodarsko zanimiva, pri tem pa moramo ohraniti prvobitnost kmetij in krajine. Morda bo na ta način marsikatera hribovska kmetija našla svoj obstoj.

Delo občinske borčevske organizacije

Dobro obveščanje članov ZZB NOV in preko njih vseh občanov o delu borčevske organizacije je izredno pomembno. V današnjem družbenem trenutku je neposreden vpliv borcev na dogajanja izredno odločilen tako kot je bil tudi v povojni graditvi naše družbe. Borci morajo s svojimi izkušnjami vplivati na odločitve na vseh ravneh družbenega sožitja. Učinki teh naporov pa morajo priti do izraza v vsakodnevem življenju, v medčloveških odnosih in v samoupravnem odločanju. Ob tem je treba poudariti, da se borci v polni meri zavedajo soodgovornosti v vsem. Tako pa tudi družba kot celota na more in ne sme biti ravnodušna, ko gre za ljudi generacije iz pretekle revolucije in narodnoosvobodilne borbe. Če se medsebojno dobro poznamo, smo dobro obveščeni, potem se bomo tudi dobro razumeli.

Občinski odbor posebej pozdravlja dejavnost borcev NOV pri ohranjanju borbenega izročila, zahvaljuje se avtorjem člankov in sestavkov, ki prispevajo k ohranjanju revolucionarnih dogajanj in pridobitve naših narodov in narodnosti. Posebno nas veseli, ko beremo prispevke mladih in najmlajših, ki v svojih krožkih ali drugače z delom oživljajo spomin na osvobodilno borbo. Moč osvobodilnega boja čutimo tako v vsaki silnici naše vsakdanjosti. Končno gre za to, da se čimširši krog vključi v prizadevanja spoznati preteklost, negovati njena izročila in prenašati izkušnje v sedanjost.

Komisija za SLO in DS pri občinskem odboru borčevske organizacije skrbi za sprotno in nenehno pripravljenost članstva in organizacij za morebitne izredne razmere. Vse to je seveda povezano z obilico zahtevnih nalog. V ospredju so potem vedno preizkusi v okviru NNPP, katerim sledijo kritične ocene stanja.

Komisija za socialno—zdravstvena vprašanja borcev ima v programu širšo družbeno skrb za udeležence v osvobodilnem boju. Skrti tudi za uresniče-

vanje predpisov, ki urejajo družbeno skrb za borce. Tu bo potrebno seveda veliko drobnega dela in sodelovanja s samoupravnimi skupnostmi, izvršnim svetom SO Mozirje in z drugimi ustreznimi organizacijami, ne nazadnje tudi z zdravniško komisijo Občinske zdravstvene skupnosti Mozirje. Komisija bo vse svoje ugotovitve sproti sporočala pristojnim organom, tako da bo skrb za borce NOV potekala dejansko v okviru danih predpisov in možnosti. Tu velja posebej opozoriti na vsestransko zagotovilo zdravniške pomoči in zdravstvenega varstva nasploh.

Naša organizacija posveča posebno pozornost oddihu borcev NOV. Želimo, da bi bile zmogljivosti in Strunjanu, Banjolah, Mojstrani, Piranu in v Rogški Slatini do kraja izkoriščene. Seveda pa si bomo prizadevali zagotoviti še druge možnosti v okviru OZD in drugih društev.

Posebna skrb gre ustreznemu urejanju družbene pomoči borcem skladno s predpisi in gnotnimi možnostmi. Potrebno bo opraviti revizijo priznavaln in zaradi ustreznije uskladitve. Posvečati bo treba več pozornosti nabavi ortopedskih pripomočkov in drugih podobnih pomagala. Posebno budno bomo reševali izredno kritična stanja posameznikov ter posvetili vso pozornost soseski pomoči. Ob tem pa predlagamo enkratne priznavalne zaščitne borcem NOV in borcem za severno mejo. Še naprej bomo bdeli nad težavami okoli dodeljevanja stanovanj in okoli odobravanja kreditov v te namene. Poskrbeli bomo tudi za ustrezne zamenjave stanovanj.

Komisija bo posvetila posebno pozornost medsebojnim odnosom v naši organizaciji in odnosom med borci NOV in našimi organizacijami. V to nalogo spadajo tudi obči odnosi do borcev in javnosti in v uradih. Komisija načrtuje zaradi uresničevanja svojih nalog tesno sodelovanje z raznimi združenji, društvi in družbeno—političnimi organizacijami.

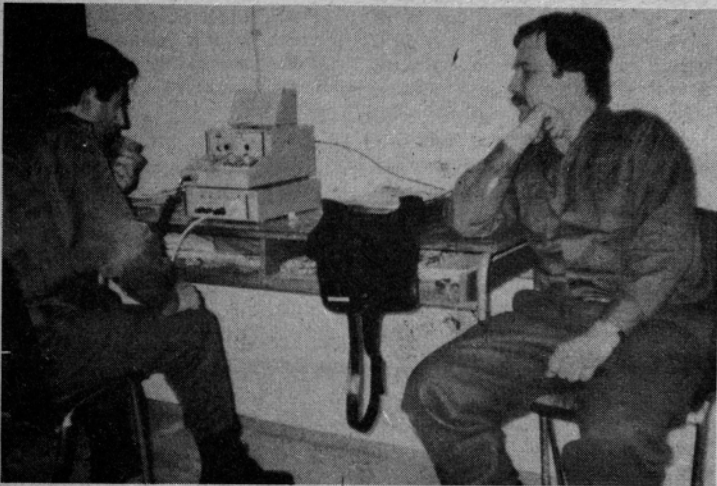
(Se nadaljuje)
VLADO KOŠI.

Posvet pred vajo NNNP

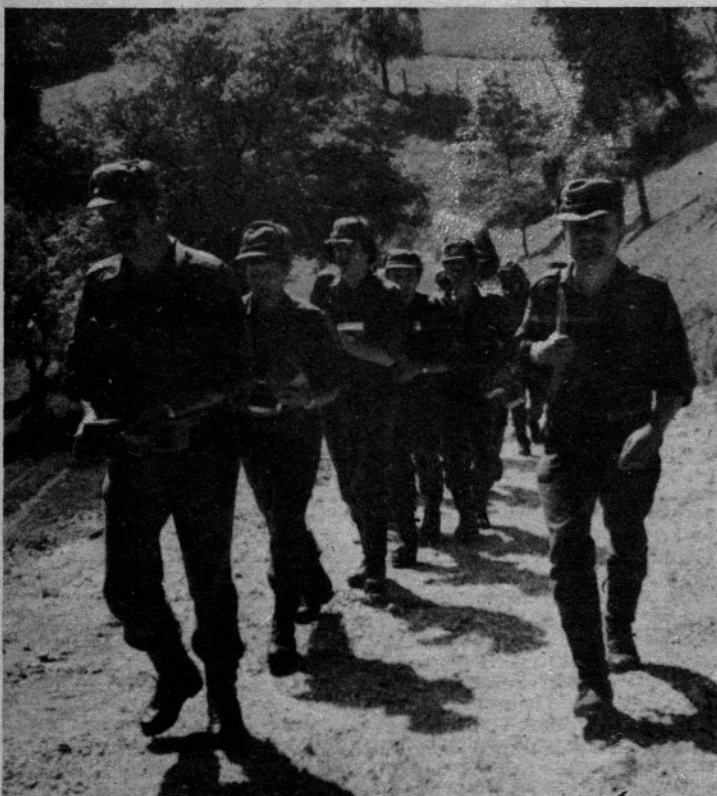
Načrtovanje ukrepov

Med vajo na položaju

Občinsko vodstvo zaseda

Enota prihaja h kosilu

Obrambne priprave

Živimo v času, ko je v svetu zelo nemirno, ko na vseh koncih zemeljske oble nestrpni ljudje netijo spopade, ko dosega oboroževalna tekma največji vzpon v zgodovini človeštva. Zaradi tega in zaradi naše varnosti želi tudi naša družba ustrezno poudariti obrambno sposobnost na vseh ravneh. Naše oborožene sile so sodobno opremljene in se stalno urijo, da bi v primeru potrebe lahko obranile svobodo in nedotakljivost meja. Spomnimo se besed našega pokojnega predsednika Tita, ko je dejal, da moramo skrbeti za mirni razvoj domovine, ob tem pa biti nenehno pripravljeni, kot, da bo že jutri treba pridobitve naše družbe braniti. Če smo v svetovnem merilu še vedno otok miru in varnega sožitja, nas to ne more uspavati. Vemo, da nešteti sovražniki zunaj naših meja, pa tudi pri nas, ne mirujejo. Vemo pa tudi s kakšnimi žrtvami je bila priborjena naša svoboda. Prav zato je potrebna budnost, potrebno je, da je v nas vedno in povsod prisotna zavest volje in odločnosti upreti se slehernemu, ki bi hotel rušiti našo družbeno skupnost, oziroma bi nas hotel podrediti svojim ciljem.

Nedavna vaja NNNP je pokazala v glavnem odlično pripravljenost občanov v vseh oblikah organiziranosti za primer nevarnosti od zunaj. Ocene dejavnosti posameznih sestavin SLO so dobre. Seveda pa so vaje zato, da se med seboj preštejemo in pokažemo na napake, ki jih je treba odpraviti.

Ena važnih dejavnikov vse-ljudskega odpora so teritorialne enote. Prav te nosijo velike napore nenehnega usposabljanja. Njihovemu urjenju pripisujejo kar se da veliko pozornosti. Končno izhajamo iz načela, da je narod, ki se kot celota upre napadalcu nepremagljiv.

Pokrajinski štab teritorialnih enot v Celju je že pred časom sklical novinarje območja na posvet. Ugotovili so, da se vse premalo obvešča naša javnost o dejavnosti teritorialcev. To pa ima lahko slabe posledice, kajti zavedati se je treba, da so prav pripadniki TO močna sila odpora in nadaljujejo izročila osvobodilnega boja. Med ljudstvom pa uživajo sloves kot „domača“ vojska. Z njimi se kar najtesneje povezujejo naši ljudje in morajo vedeti prav vse o delu in naporih teritorialcev.

V Mozirju so se srečali novinarji iz vse Slovenije, da bi skupaj s predstavniki republiškega in pokrajinskega štaba TO proučili stopnjo obveščenosti naših ljudi in ugotovili pomanjkljivosti glede tega. Najprej jih je pozdravil predsednik komiteja za SLO občine Mozirje Jože Rakun. Pozdravil je tudi predstavnike štabov in inšpekcije JNA iz Beograda.

Nato je povzel besedo komandant republiškega štaba TO

general Miha Petrič in poudaril visoko stopnjo usposobljenosti slovenskih teritorialnih enot. K temu je dodal, da so ti vojaki odlično opremljeni, pač primerno prilikam, kjer delujejo. Razumevanje družbe za TO je vsestransko, zato ne manjkajo uspehi. Opaziti je vsestranski in uspešen razvoj enot, saj gre končno za postopno jačanje obrambne sposobnosti. Največji uspeh je bil dosežen prav na podružbljanju obrambnih priprav. Razvoj mora iti v smer spoznanja, da je obramba stvar nas vseh! TO je vedno pripravljena delovati v družbeni samozasčiti, civilni zasčiti in obrambi. Posebno važno se zdi trenutno poglobljanje odnosov med krajevnimi skupnostmi in delovnimi organizacijami na eni in TO na drugi strani. Mnogo pa lahko pripomorejo za hitrejše podružbljanje dela oboroženih sil sredstva javnega obveščanja, pa tudi tista, ki jih izdajajo v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih.

V nadaljevanju so pojasnjevali delovne napore v TO predstavniki pokrajinskega štaba, ki so podrobno nanizali naloge in način delovanja posameznih dejavnikov ljudske obrambe. Tudi o političnem delu v enotah TO je bil govor. To je zelo temeljito in izhaja iz varnostno-političnih razmer. Gre pred vsem za oceno stanja v sredinah kjer delajo pripadniki TO. Pri tem imajo pomembno nalogo organizacije ZK in ZSMS.

Poseben poudarek naj bi v bodoče dali vključevanju žensk v enote TO. Tu gre predvsem za mladinke—prostovoljke. Dosedanji uspehi so vzpodbudni. Dekleta so se v vrstah TO dobro vživela in prizadevno sodelujejo v napornih pripravah. Nasploh je treba torej pridobivati čimveč mladincev—prostovoljcev.

Po tem, ko so novinarji poslušali oceno dosedanjega dela vojnih poročevalcev in nalog o informativno-propagandni dejavnosti so se podali na Skorno, kjer so vadile enote TO občine Mozirje. Tam so se s pripadniki enot pogovarjali in si pridno zapisovali utrinke vtisov. Predsednik komiteja za SLO krajevnih skupnosti Skorno je predstavil delo v krajevni samoupravi in napore, ki jih vlagajo v obrambne priprave. Ogledali so si tudi spomenik padlim borcem Šlandrove brigade pod cerkvico sv. Antona. Prijazni domačini so postregli gostom iz vseh krajev Slovenije na njim svojstven, prijazen način. Skupno vojaško kosilo se je v senci Županove domačije potem kar dobro prileglo. V prijetnem razgovoru je hitro minil čas in ko so se novinarji popoldne poslavljali, so zatrjevali, da jim bo ta dan srečanja s prebivalci Mozirja, Skorna, Gorenja in pripadniki TO ostal v lepem spominu, o tem pa bodo poročali v svojih sredstvih obveščanja.

Novinarji pred spomenikom padlim borcem pod sv. Antonom

Med vajo NNNP v Elkroju

V Glinu med vajo NNNP

Na Skornem po zahtevni vaji

Seja predsedstva OK SZDL

Predsedstvo Občinske konference SZDL Mozirje se je v mesecu juniju sestalo na razširjeni seji s predsedniki krajevnih konferenc SZDL. Ocenili smo dosedanje aktivnosti pri pripravah na volitve, obravnavali osnutek resolucije za III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije in ocenil akcijo NNNP-81.

Iz poročila o dosedanjih aktivnostih pri pripravah na volitve 1982 je razvidno, da smo v občini pričeli s pripravami februarja letos in da se naloge izvajajo v skladu s programom aktivnosti, ki ga je sprejela volilna komisija pri predsedstvu OK SZDL. V temeljnih organizacijah in v krajevnih skupnostih smo imenovali koordinacijske odbore za kadrovska vprašanja in volitve, organizirali posvete s predsedniki KO in z evidentičarji ter v vseh sredinah pristopili k evidentiranju novih delegatov. V večini temeljnih organizacij in KS so tudi že uredili enotno evidenco evidentiranih in izvoljenih delegatov, vsepovsod pa te naloge niso sprejeli dovolj resno. Člani predsedstva in predstavniki krajevnih konferenc SZDL so menili, da je v pripravah na volitve potrebno

zagotoviti maksimalno aktivnost vseh družbenopolitičnih organizacij, družbenopolitičnih skupnosti, društev in družbenih organizacij.

Predsedstvo je na osnovi poročil o poteku javne razprave o osnutku resolucije za III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije v krajevnih skupnostih podprlo osnutek resolucije.

Ob obravnavanju ocene Akcije NNNP-81 je predsedstvo ugotovilo, da je bila družbenopolitična aktivnost za izvedbo akcije ustrezno vodena preko koordinacijskega odbora za SLO in DS in predsedstva. Seveda so bile evidentirane pomanjkljivosti in napake, katere morajo vsi nosilci obrambnih priprav čimprej odpraviti. Med drugim je predsedstvo sprejelo sklep, da morajo vse osnovne organizacije ZS tudi izdelati varnostne in obrambne načrte, ker jih do sedaj še niso imeli, kar tudi velja za nekatera društva in družbene organizacije. To nalogo morajo opraviti do konca letošnjega leta. Splošna ocena pa je, da je akcija v krajevnih skupnostih uspeša, občani so aktivnosti izvajali z resnostjo in odgovornostjo.

REZIKA PLAZNIK

Skupna poraba 1981

Izvršni svet Skupščine občine Mozirje je na svoji seji dne 25. 5. 81 imenoval komisijo za spremljanje in usklajevanje skupne in splošne porabe. Komisija šteje devetnajst članov s tem, da so vanjo vključeni predstavniki izvajalcev in uporabnikov v svobodni menjavi ter predstavniki gospodarstva.

Imenovana komisija se je prvič sestala na svoji redni seji dne 29. maja 1981 in obravnavala naslednjo tematico: Projekcije združevanja sredstev SIS družbenih dejavnosti v obdobju 1981–1985 ter informacija o sprejemanju samoupravnih sporazumov, pregled sredstev SIS za družbene dejavnosti za l. 1981, usklajevanje, poraba presežkov in določitev novih prispevnih stopenj, za obdobje 1. 7. – 31. 12. 1981.

Člani koordinacije so potrdili usmeritve za srednjeročno obdobje 1981–1985. Poprečna stopnja rasti na področju občinskih SIS družbenih dejavnosti in SIS materialne proizvodnje je 5,2% in zaostaja za rastjo dohodka, kot to predvidevajo izhodišča republike in občinske resolucije.

Na seji je bila podana tudi informacija o sprejemanju samoupravnih sporazumov s področja družbenih dejavnosti in interesnih skupnosti materialne proizvodnje. Ugotovljeno je bilo, da so sporazumi s področja družbenih dejavnosti sprejeti v vseh sredinah, na področju materialnih SIS pa le-ti niso sprejeti v vseh OZD oz. TOZD.

V prvem letu novega srednjeročnega obdobja 1981–1985 smo se na področju skupne porabe soočili s nekaterimi sistemskimi spremembami, ki so bile v prejšnjem obdobju drugače urejene. Spremenil se je sistem financiranja SIS po novem sistemu in drugačnih osnovah. Zlasti izraziti prenos je bil opravljen na področju zdravstva. To velja povdariti zato, ker se je masa sredstev za bruto osebne dohodek po novem zmanjšala za 7,2% v globalo občine. Posledica tega pa je, da se po novem tisti del prispevka, ki se je obračunaval iz BOD, prenaša na dohodek TOZD za neposredno zdravstveno varstvo, manjši del pa iz dohodka TOZD na BOD za denarne datjave, ki izhajajo iz zdravstvenega varstva. Prenosi so bili opravljeni še v SIS otroškega varstva, SPIZ in v izobraževalni skupnosti.

S stališča omejenih prenosov ni sprememb v sistemu ugotavljamo, da se nam skupna poraba v masi za l. 1981 povečuje za 3.222.000 din, glede na leto 1980 po primerljivem sistemu. Pri tem je treba upoštevati, da smo lahko povečali porabo na projekcijo leta 1980 na račun cen za 16,8%, glede na realno rast osebnih dohodkov za 1% in z ozirom na rast zaposlenosti 2%, kar pomeni v masi samo 19,8%. Pri čemer pa vemo, da so se cene nekaterih materialov pri izvajalcih svobodne menjave podražile tudi za več kot 50%. To pa pomeni skrajno racionalizacijo na področju svobodne menjave.

Koordinacija je na osnovi omejenih izhodišč sprejela sklep, da morajo biti do konca junija podpisani tudi vsi sporazumi na področju svobodne menjave dela. Istočasno pa je bil sprejet sklep, da se vsi natečeni presežki iz leta 1980 poračunajo in prenesejo med dohodek l. 1981, razen pri OZS Mozirje, kjer se bodo obravnavali

skupaj s programom sanacije in pri občinski kulturni skupnosti za namdestilo izpada republiške solidarnosti, ki je po novem ne prejemamo več.

Poleg že podanih planskih usmeritev, so se člani seznanili tudi z vsebinskimi problemi, s katerimi se srečujemo v svobodni menjavi.

Na področju socialnega skrbstva se pojavlja pereč problem družbeno denarnih pomoči, ki jih bo potrebno vskladiti z poprečnimi v republiki, primanjkuje pa nam okrog 800.000,00 din sredstev.

V občinski skupnosti otroškega varstva se po novem sistemu financiranja zagotavljajo otroški dodatki v občinski skupnosti otroškega varstva za vse kategorije prejemnikov (delavci, kmetje, upokoenci itd.). Prednost tega sistema je v tem, da bodo vse kategorije v občini enotno obravnavane in da bodo cenzus za prodobitev tega dodatka v skupnosti določili glede na materialne možnosti in število prejemnikov. Zato pričakujemo pravičnejšo selekcijo zaradi boljšega poznavanja razmer v družinah, ki te prejemke dobivajo. Naloga skupnosti pa je, da to nalogo izpelje do konca junija 1981, pri čemer bodo morale sodelovati tudi OZD oz. izplačevalci osebnih dohodkov, ki so odgovorni, da skupnosti dajo na razpolago resnične podatke in jo sproti obveščajo o spremembi osebnih prejemkov.

Na seji je bila posebna pozornost namenjena zdravstvenemu varstvu občanov. Posebna pozornost zato, ker se prav na tem mestu permanentno pojavlja izguba v občinski zdravstveni skupnosti in nevzdržno je dejstvo, da se to prenaša iz leta v leto, kljub prispevni stopnji za zdravstvo, ki presega republiška poprečja.

Zavedati se moramo, da še na tem področju vedno prevladuje sedežni princip zbiranja sredstev, da imamo izredno neugodno starostno strukturo prebivalstva, da smo izgubili na račun solidarnosti upokoencev del sredstev itd. Takšne misli se ponavljajo vedno, ko razpravljamo o zdravstvu bodisi na izvršilnih odborih OZS Mozirje, bodisi na Izvršnem svetu oz. skupščini. Vendar je potrebno povedati še to, da se tudi uporabniki obnašamo skrajno neracionalno. Analiza je pokazala, da občan v občini Mozirje obišče ambulantno 7 krat na leto (rep. poprečje je 2 x letno), da so stroški za zavarovanja v naši občini drugi najvišji v Regionalni skupnosti Ravne. Prav tako se nihče ne vpraša, koliko stane družbo vsak izostanek z dela. Vprašujemo se, kdo naj koristi zdravstvene usluge in kako naj se le-te koristijo. Prav gotovo bo morala odpasti stara miselnost, da je treba vsaj vsake pol leta „obiskati“ zdravnika pa je to potrebno ali ne. Zakaj? Ker vse to stane družbena sredstva, zmanjkalo pa jih bo za tiste, ki so zdravstvenega varstva resnično potrebni torej tisti, ki so bolni ne pa namišljeni bolniki, kajti zavedati se je treba, da so družbena sredstva omejena.

Področje družbenih dejavnosti se podružblja in stopa na pot zagotavljanja sredstev v okviru materialnih možnosti posamezne družbenopolitične skupnosti, hkrati pa v teh zmožnostih vidi tudi svoj razvoj.

DARJA DOBOVICNIK

Organiziranost mladih v kmetijstvu

V začetku junija letos je bila sklicana seja sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu pri predsedstvu Občinske konference SZDL Mozirje, na kateri so glavni poudarek dali organiziranosti mladih v kmetijstvu. Verjetno ni potrebno posebej poudarjati, kakšen pomen ima za kmetijstvo in družbo sploh ustreznost organiziranost kmečke mladine, zato si moramo stalno prizadevati, da bomo tudi na tem področju storiili čimveč, kar mladi kmetijski proizvajalci od nas pričakujejo in kar za njih moramo storiti.

Načelna ugotovitev je bila, da so aktivni mladih zadružnikov, katere smo ustanovili pred leti, premalo povezani s konferenco mladih v kmetijstvu pri Občinski konferenci ZSMS Mozirje. Vzroki za takšno stanje so na obeh straneh, aktivni sami niso iskali stikov z OK ZSMS, le-ta pa tudi ni storila potrebnih korakov, da bi vzpostavili stalne medsebojne stike in jim nudila ustrezno pomoč pri njihovem delu. Zato so se dogovorili, da mora OK ZSMS prevzeti iniciativo za pogostejši sklic aktivov mladih zadružnikov, pri samem delu pa jim morajo nuditi več pomoči strokovnjaki s področja kmetijstva in družbenopolitični delavci. Strokovni službi zadruge in temeljne organizacije kooperantov bosta skupaj z OK ZSMS in OK SZDL pripravili strokovni del programov dela aktivov mladih zadružnikov. Programi naj bi predvsem zajemali naslednje aktivnosti: organiziranje kvizov na temo „mladi in kmetijstvo“, izobraževalni del, tekmovanja v športnih

panogah, sodelovanje pri turističnih prireditvah v posameznih krajevnih skupnostih, tekmovalstvo v proizvodnih dosežkih in druge dejavnosti. Večino navedenih dejavnosti so aktivni v preteklosti že izvajali, manj znano pa je tekmovalstvo v proizvodnih dosežkih. Za to tekmovalstvo bo potrebno izdelati še ustrezne pravilnike in druge spremljajoče akte. Tudi področju izobraževanja moramo v prihodnje nameniti še več pozornosti. Programi izobraževanja naj bi poleg strokovnega dela s področja kmetijstva, gozdarstva, veterine, gospodinjstva in turizma itd. zajemali tudi najosnovnejše teme s področja družboslovnih ved, znanje, ki ga potrebujejo napredno usmerjeni kmetje za enakopravno vključevanje v našo družbenopolitično skupnost. Vsi programi bodo zelo konkretni, materialno ovrednoteni s predvidenimi viri financiranja in časovno opredeljeni. Pri tem namreč moramo upoštevati in se prilagajati proizvodnemu ciklusu, ker le tako uspeh ne bo izostal. Za realizacijo zastavljenih ciljev pa moramo okrepiti v organizacijskem in kadrovskem smislu tudi mentorstvo nad aktivni mladih zadružnikov. Tudi sedanji način je sprejemljiv, vendar moramo doseči večjo kvaliteto in učinkovitost.

Zato bo za razrešitev te problematike še v tem mesecu sklican posvet, ki ga bosta organizirali ZKZ Mozirje in TOK Nazarje.

S prizadevanjem nosilcev kmetijske dejavnosti v občini, družbenopolitičnih organizacij in aktivnostjo mladih zadružnikov bomo dosegli to kar želimo.

Največja garancija pa so predvsem naši mladi kmetovalci, ki so že v preteklosti dokazali, kaj so sposobni narediti.

REZIKA PLAZNIK

Otroški vrtec v Mozirju je domala gotov. Lepa lega in sodobna opremljenost bosta pripomogli k dobremu počutju naših malčkov. V jeseni letos bodo vrtec odprli, zanj pa je že sedaj veliko zanimanje.

Zaposlovanje invalidov

Osnova za priznavanje pravic do usposabljanja invalidnih oseb je določena v 7. in 10. členu Zakona o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb.

Glede obsega teh pravic pa se ta zakon razen določil sklicuje še na obseg pravic in obveznosti iz naslova priprave za zaposlitev.

Invalidski zakon torej glede obsega pravic iz priprave na zaposlitev načeloma enači invalidno osebo z brezposelno osebo. Invalidna oseba, ki ji je priznan status invalida si pridobi vse pravice in obveznosti kot terjata 5. in 6. člen zakona o usposabljanju in zaposlovanju. Oglejmo si obseg pravic, ki pripadajo invalidni osebi iz priprave za zaposlitev.

1. Strokovno usposabljanje, ki je potrebno za predvideno zaposlitev: – s praktičnim delom na ustreznem delovnem mestu – na ustreznem delovnem mestu v OZD ali pri zasebnem delodajalcu – s praktičnim delom, z izučitvijo določenega poklica oziroma prilaganje v invalidski delavnici – s pridobitvijo strokovne izobrazbe in usposobljenosti po načelih in merilih za izobraževanje odraslih oseb.

2. Kritje določenih stroškov oseb, ki je napotena na strokovno usposabljanje in obsega: – zdravniški in psihološki pregled – stroški usposabljanja za teoretični in praktični pouk – regres za prehrano, če se

usposablja v OZD in v skladu z določili splošnih aktov.

– zavarovanje za primer nesreče pri delu, če nima te pravice že po drugih predpisih.

3. V širši sklop pravic za zaposlitev štejemo še financiranje stroškov za opremo delovnega mesta in stroške za njegovo socialno rehabilitacijo.

Skupnost za zaposlovanje s svojimi splošnimi akti izjemoma sofinancira stroške za opremo delovnega mesta za invalida.

Za izvajanje teh pravic v okviru priprav za zaposlovanje invalidnih oseb na prilagojena delovna mesta bo potrebno obseg pravic še razširiti, pač odvisno od posameznega primera.

Zakon o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb daje vse pravice do zaposlovanja tudi tistim invalidom, ki so trajno vezani na uporabo invalidskega vozička, če je njihova fizična sposobnost medicinsko psihološko ugodno ocenjena.

Vsemu temu ob rob je treba dodati, da so v SR Sloveniji vložili velike napore, da se z družbeno-ekonomskimi, pravnimi in strokovnimi vidiki opredeli vloga in naloga do zaposlovanja invalidnih oseb.

Pri nadaljnjem zaposlovanju pa je v veliki meri odvisno od stopnje razvoja proizvodnih sil in družbeno-ekonomskih odnosov v naši samoupravni socialistični družbi.

JANEZ LESAR
(„Paraplegik“)

Kino je drag

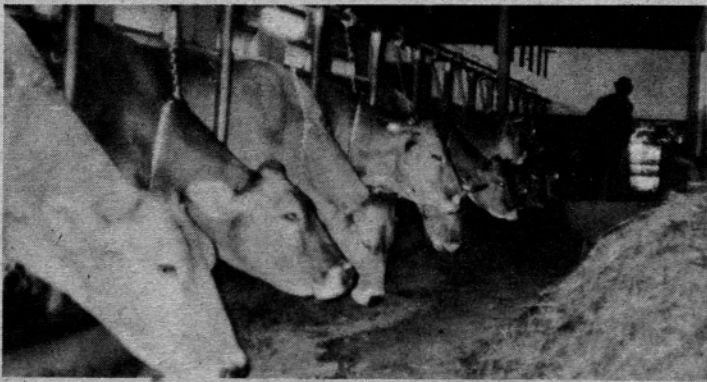
V okviru Zveze kulturnih organizacij občine Mozirje so že večkrat razpravljali o možnostih tesnejšega sodelovanja pri vodenju kino dejavnosti, ki jo imajo na skrbi prosvetna društva. Primanjkuje tudi kinooperatorjev. ZKO je večkrat razpisala vabilo za nove ljudi, ki bi se navduševali za to delo, vendar ni bilo pravega zanimanja. Znano je, da v nekaterih družtvih le s težavo zmorejo vzdrževati dvorane, k temu pa pridejo visoki stroški izposojanja in vrtenja filmov. Ni torej na odmet misel, da bi s skupnimi povezovanji prišli do cenejših predstav. Kljub dobri volji so naleteli na težave, ki izvirajo predvsem iz neenake velikih potreb po kinopredstavah v posameznih krajih. Tako so ugotovili, da bi v primeru skupnega, oziroma enotnega naročila filmov vrtili te v občini le 4 krat. Ker pa so predstave

časovno neusklajene, bi moral film ostati v dolini kar mesec dni. Seveda na takšne pogoje posojanja ne pristanejo distributerji. V Mozirju so predstave redno zastavljene in je letno predvajanih kakih 120 filmov. Ni pa tako, denimo na Ljubnem, kjer se v povprečju zvrsti le 60 filmov. Najemnina sama stane v povprečju 50% nabrane vstopnine, kar je veliko. Tako so redne predstave predpogoj za poslovni uspeh. To pa seveda ni povsem mogoče uresničiti povsod. V Mozirju in v Nazarjah so sicer uredili v tem smislu in imajo tudi dober obisk.

Slabše pa je glede teh pogojev v drugih dveh krajih (Ljubno in Gornji grad). Na vkljub takšnim ugotovitvam še iščejo skupnih poti, ki bi omogočile boljše delovanje in kakovostnejše predstave.

Ribiška družina Mozirje sporoča

V juniju so odprli športni ribolov v ribniku Savinjskega gaja. Ribariti je mogoče ob sobotah, nedeljah in državnih praznikih od 7. do 19. ure vse do 31. oktobra 1981. Dnevna dovolilnica velja 200,00 din, dovoljene so vse vrste vab, upleni pa se lahko 2 kosa rib. V ribniku so krapovci, linji, rdeče oke, zelenike, kleni in ostalo. V ribiškem domu nudijo razna okrepčila. Z dovolilnico je vstop v Savinjski gaj prost! Prijatelji ribiškega športa vabljeni!

Mladina ostaja rada na sodobno urejenih kmetijah. Te so tudi jamstvo za bodočnost. Na sliki je hlev pri Pezdelu v Ljubiji.

25. maj v Beogradu

OK ZSMS je ob 25. maju – Dnevu mladosti – organizirala izlet v Beograd z ogledom centralne prireditve ob prazniku mladosti. Program je obsegal: odhod s posebnim vlakom iz Celja v nedeljo 24. 5., ponedeljek prosto za individualne ogledne glavnega mesta, zvečer ob osmih ogled centralne proslave, takoj nato pa povratek s posebnim vlakom v Celje.

Izleta se je udeležilo dvanaest članov iz različnih OO ZSMS.

V nedeljo smo se ob sedmih zvečer zbrali v Nazarjah – od tod smo se z osebnimi avtomobili odpeljali v Celje, kjer smo se poslovlili od spremljevalcev in se strpali v vlak. Tu se je začel pravi cirkus, vendar pa smo bili vsi zelo dobro razpoloženi in pripravljeni na napore, ki jih povzroča vožnja z vlakom (o tej dobri volji ni bilo naslednje jutro nobenega sledu).

Na vlaku je bila v začetku grozna gneča – vsi so se nekam rinili in vpili eden čez drugega, da so vsi vagoni zasedeni. „Ne tumpaj! Stala pa ne bom!“ sem si mislila in na srečo so bile te informacije očitno napačne – kmalu smo si namreč priborili dva kupeja. Še kar udobno je izgledalo – pa ni bilo – to so naslednje jutro pokazali naši sklepi in mišice. Na počitek dolgo nismo pomislili, končno pa smo ženske odločile: „Mir, tema, spanje!“ Ja, samo kakšno spanje je bilo to, glava te je bolela zaradi trdih sedežev, nog nisi imel nikamor iztegniti, skozi odprto okno je obupno pihalo, če si ga zaprl je nastala nevarnost zadušitve. Najbolj srečna sem bila proti jutru, ko so nekaterim popustili živci in so vstali in odšli na hodnik.

Okrog šestih se je vlak ustavil – zvedeli smo, da moramo izstopiti, ker ne gre na postajo – menda smo bili na Topčideru. Nenadoma smo se znašli v slikoviti družbi – „se živo“ se je gnetlo na dokaj majhnem prostoru. Kakati smo morali na vstopnice za proslavo in na navodila. Bila sem tako zaspana, da bi takoj

dala 50.– din vsakemu, ki bi mi našel primeren prostor za spanje (nehvaležnost pa taka). Občudovala sem skupino Srbov, ki so imeli v tem meglenem jutru še toliko volje, da so peli in plesali kolo.

Ko so prvi sončni žarki predrlili sivo meglo, smo dobili vstopnice in izvedeli, da se moramo zbrati pri stadionu ob 19.00 uri. Odpravili smo se v mesto.

Mislil da je dovolj če povem, da smo bili sami sebi v napoto, tako nas je utrudila hoja po ulicah Beograda.

Popoldne smo se odločili, da obiščemo Hišo cvetja na Dedinjah. Imeli smo srečo, ker ni bilo gneče. Teško je opisati občutke, ki se ob tem obisku pletejo v tebi. Utrujenost je kar izpuhtela iz nas.

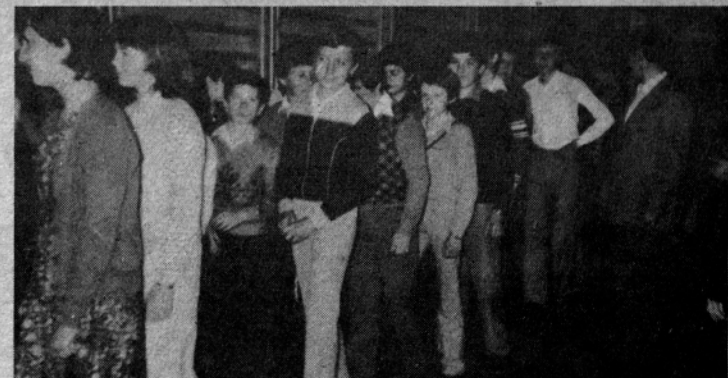
Ob dogovorjenem času smo se zbrali pri stadionu in po hitrem carinskem pregledu prtljage smo zasedli svoja mesta na tribuni. Kmalu so začeli prihajati nastopajoči, vsem je iz obraza sijala mladost, vedrina in pripravljenost, da s svojim nastopom pokažejo vse sposobnosti. Gledalci smo jih sprejeli z bučnim aplavzom in zanosno himno „Druže Tito mi ti se kunemo, da sa tvoga puta ne skrenemo“. Vzdušje na stadionu je bilo nepopisno. Doma ob televizorju si težko predstavljaj takšno svečanost. V srcih vseh je živela misel na našega ljubelega tovariša Tita. Imela sem občutek, da bo zdaj zdaj zasedel svoje staro mesto, s katerega je toliko let gledal njegove in naše prireditve.

Proslava se je slovesno zaključila s predajo štafetne palice, to je bil trenutek, ko so mi stopile solze v oči – in z izstrelitvijo raket.

Ne bom opisovala našega povratka, ker se mi zdi, da bi suhoparni stanki pokvarili slovesno občutje, ki še sedaj živi v meni.

Ni mi žal in mi nikoli ne bo, da sem se udeležila te prireditve. Mislim, da so tudi ostali enakega mnenja.

ANDREJA PEČNIK

Pred sprejemom v mladinsko organizacijo ... Učenci osnovne šole v Mozirju so za ta dan pripravili bogat spored. Bilo je zelo slovesno in mladostno veselo.

Kdaj telefoni?

V okolici Mozirja, Rečice in Nazarji naletimo marsikje na delavce, ki pripravljajo izkope za telefonske kabele. Dela tečejo po načrtih, čeprav so za pol leta v zamudi, saj bi po obljubah morali zavzoniti novi telefoni konec junija, tako pa zagotavljajo, da bodo konec letošnjega leta.

Slavko Žager, upravnik pošte v Mozirju nam je pojasnil, zakaj je prišlo do zamud pri izvajalcih, gre namreč v glavnem za težave z nekaterimi materiali, ki jih niso imeli na voljo pravočasno, pa tudi vreme je lani nekoliko nagajalo.

Urbanistični red narekuje polaganje podzemnih vodov v krajih, ki že imajo izdelano urbanistično ureditev. To pa so predvsem Mozirje, Rečica in Nazarje. Pripravili so veliko prostovoljno delovno nedeljo, ko bodo delavci PAP Ljubljana, PTT Velenja, vojaki, občani, člani ZSMS in drugi zakrivali položene kable. Računajo, da bo sodelovalo kakih 450 ljudi.

Kako pomembni so telefonski priključki najbrž ni potrebno posebej poudarjati. Obsežen zaloga, ki so si ga s tem delom v občini zadali, bo omogočil 640 novih priključkov, od katerih naj bi obdržali 30 številke za nujne primere, ostale pa bi vključili v reden promet. Doselej je v dolini 740 telefonskih naročnikov, z novimi se bo njih število znatno povečalo. To pa je zahtevalo povečanje zmogljivosti telefonskih central v Mozirju, Gornjemu gradu, Lučah in na Ljubnem. Vse so gotove, le Mozirje bo nared konec tega meseca. Popolna posodobitev omrežja omogoča vključitev preko telekomunikacijskega centra na Golovcu v mednarodno telefonsko omrežje.

Zanimanje za nove priključke je veliko, tudi deleži, ki jih plačajo novi naročniki niso skromni, vendar je ob tem treba poudariti, da se je zopet obneslo načelo solidarnosti,

Slavko Žager

ko so vsi plačevali enake zneske, saj bi sicer oddaljenejši občani sami ne zmogli poravnati stroškov, ki so po priključku daleč višji, kot pa znaša prispevek posameznika.

Spomini, ki ostanejo

Strašno leto 1941. Leto izdaje, ko so fašisti divjali po naši zemlji, ji namenili usodo krutejšo, kot kateri koli drugi državi v Evropi. Pričela se je bratomorna vojna, ki naj bi za vse čase uničila našo državo.

Vendar so množice, vodene od KPJ, na čelu s tovarišem Titom pričele z uporom in se z orožjem v roki uprle, vedele so, da narod, ki se bori za svobodo, ne more biti uničen.

Eden od načinov, da se slovenska zemlja „naredi nemška“, kar naj bi imelo za posledico popolno uničenje slovenskega življa, je bil tudi v izgonu naših slovenskih bratov v druge kraje Jugoslavije. Mnogi izgnanci so prišli v Srbijo, kjer so živeli na pobočju Zlatibora (občina Čajetina) v vasi Rudine.

Takrat so se slovenski bratje z nami vred enotno borili za revolucionarno preobrazbo in novo Jugoslavijo.

Delili smo poslednji kos kruha, skupaj prenašali težke čase vojne, skupaj smo se borili v vrstah borcev NOV in si izborili največjo pridobitev našega časa – bratstvo in enotnost. Takrat je vojna vihra požirala mnoge žrtve, kljub temu pa je ljudstvo ostalo neustrašno in zaradi tega neuničeno.

Svoboda, svoboda – ta največja vrednota na svetu je prinesla še mnoga srečanja, sklenila trdne vezi bratstva in sodelovanja.

Že 12. septembra 1975 je bilo sklenjeno pobratenje občin Čajetina in Mozirje. Prav v tem so vtakane mnoge vezi preteklosti, najtežjih časov, ko so ljudje svojo zvestobo domovini plačevali z življenji. Od takrat so se pobratile šole Gornjega grada, Ljubnega in Mozirja s šolami Mačkat, Ljubiš in Čajetina. V prijateljstvu se pogloblja sodelovanje med šolami, učenci in učitelji.

V maju so se množično udeležile ženske sindikalne podružnice občine Čajetina obiska v Mozirju. Tu so skupaj s predsedstvom aktiva žensk praznoval 40 letnico revolucije, zmage in Dan mladosti.

Gostitelji so nas pričakali nadvse prijateljsko, z odprtimi srci in vsem gostoljubjem. V Mozirju, ki je nekoč slovelo kot narodno obrambno oporišče

naprednega slovenstva so nam res imeli kaj pokazati. Tu so se ljudje že leta 1941 uprli nasilju okupatorja.

Nove asfaltirane ceste, tovarne, šole in prekrasen park, vse je pomenilo navdušenje za vsakogar izmed nas. Savinjski gaj, lepote Mozirja, kjer je do nedavna bilo smetišče, je danes največja razstava cvetja na planem v Jugoslaviji. Ogromna površina 5,5 ha je pokrita z daleč preko 150.000 cveticami vseh vrst. Zato je tudi obisk – 50.000 ljudi letno – razumljiv. V tovarni Elcroj so se gostje spoznali s proizvodnjo, življenjem in delom delovnih ljudi. Ta tovarna sodeluje proizvodno in poslovno z našo tovarno „Mladost“ v Čajetini.

Spoznali smo tudi krasote Logarske doline in šli na ogled slapa Rinka. Res gre za izredno delo narave, ki ga ni moč videti kjerkoli v svetu.

V Radmirju smo si v slovitem samostanu sv. Frančiška ogledali freske, lepo cerkev in dragocene primerke mašnih plaščev, ki so darilo takrat najuglednejših dvorov Evrope, kot cesarice Marije Terezije, nadvojvodinje Magdalen, poljske kraljice Marije Jožefe, Elizabete Kristine in drugih.

Globok vtis so naredili na goste iz Čajetine partizanski spomeniki pred Solčavo, v Gornjem gradu in na Čreti. Vse to nas je sililo k spominu na mnoge žrtve osvobodilne vojne v občini Mozirje in po vsej naši domovini.

Presenečeni smo bili nad lepoto in ureditvijo krajev v občini Mozirje. Ob tem pa smo se navdušili nad gostitelji, ki so uspeli poskrbeti za naše najboljše počutje med bivanjem v Mozirju.

To so bila srečanja, ki se jih radi spominjamo! Tako se niso nikoli pozabila tista iz leta 1941. Takšna srečanja nas zavezujejo k odločnejši borbi za bratstvo in enotnost in za skupen napredek naših pobratenih občin. Kajti naši obiski so vedno vir novih moči in spominov na skupne žrtve v času osvobodilnega boja. Negovali bomo pridobitve tega boja in ohranili na tej nemirni zemlji deblo prijateljstva, da ga še tak vihar ne bo zrušil.

VELINKA BISIĆ,
Čajetina

Po mnogih letih

Letošnji pohod na področje nekdanje partizanske bolnišnice pod Komnom je dobro uspel. Zahvala gre organizatorjem, ki so skrbno pripravili vse potrebno, da je tako velika prireditev dobro uspevala. Vreme je dobro posluhalo, program je bil skrbno izveden, obiskovalci pa vsesplošno zadovoljni. Tako bi v kratkem lahko zapisali o tem že tradicionalnem pohodu na katerem je govoril o osvobodilnem boju Jože Celinšek.

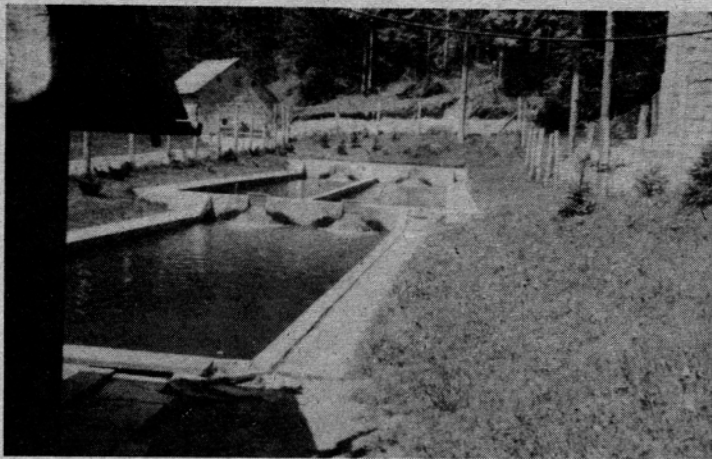
Občinski odbor ZZZ NOV Mozirje je sklical komisijo, ki je obravnavala možnost obnove bolnišnice. Sklenili so v prvo zbrati podatke o osebnosti in ranjenosti iz te bolnišnice. Pozneje bodo uredili prostor, kjer je stala stavba in kraj, kjer so pokopani umrli v tej bolnišnici.

Ivan Marovt nam je poslal prepis pisma nekdanjega ranjenca Šumljaka iz Šibenika. V njem izraža obžalo-

vanje, da se slava ni mogel udeležiti, ker je za dogodek prepozno zvedel. Opisuje, kako je bil ranjen ob napadu na Mozirje in kako so ga s kravo vprego pripeljali do Rastk in od tam v bolnišnico „Celje“. Zdravil ga je dr. Virgil Krasnik, ki je prav takrat še z nekim drugim kolegom operiral dva angleška letalca. Enemu je odrezal desno nogo. Dobro se spominja dogodka, ker je bil navzoč. Pozneje je delal kot bolničar in brivec v sestavi bolnišnice. Takrat je bil star 18 let. Pred napadom na bolnišnico je zakopal svoje dokumente in razne slike v bližini in zato bi rad prišel drugo leto pod Komen. Zadnji je bil, ki je odšel pred napadom Nemcev in se skril v krošnjo neke smreke, kjer je prebil dva dni. Tako je bil priča kaj se je dogajalo z ranjenci, ki so jih Nemci zajeli. Njegovo partizansko ime je bilo „Cico“. Pozneje, ko so okupatorji odšli s kraja zločina se je pridružil brcem XIV. divizije.

Tam je bilo že mnogo ljudi. Pričela se je proslava, med njo pa je nad nami krožilo letalo. Mnogi od nas smo razmišljali, če bomo kdaj lahko tako poleteli. Po proslavi smo šli na prostor, kjer je nekoč stala partizanska bolnišnica. Kot so nam povedali, je bila zelo velika, saj je v njej našlo prostor kar 45 težkih in 20 lažjih ranjencev. Počasi smo krenili nazaj proti domu, seveda z mnogimi vtisi in mislimi na težke čase, ko so se tod borili naši borci. Pohod je bil lep in podoben.

Učenci 3. b. razreda
OŠ Ljubno

Ribogojnica v Suhi priredi letno 5 ton postvri za trg. Franc Ateljšek že tretje leto uspešno dela, ima pa v načrtu še ribjo restavracijo, ki je že v gradnji.

Na Ljubnem nekdanj

Da je Ljubno že dolgo trg, je znano. Morda pa so manj znane nekatere podrobnosti iz življenja prednikov. Kraj postane trg že leta 1459, ko odredi opat Gašper iz Gornjega grada Ljubno kot tržišče za podložnike te gosposčine. Prvotno je torej šlo le za pojem tržišča, kajti šele leta 1464 je ljubljanski škof Sigmund, kot gornjegrajski gospod podelil Ljubnemu trške pravice. Z njimi so pridobili tržani pravico voliti svojega sodnika, ki je lahko sodil tržanom in „gostačem“, vendar pa ni imel pravice „kriminálnega in krvnega“ sodstva. Zanimivo je, da je sodnik gosposčini plačeval za sodno pravico letno 3 funte. Hkrati je bil škofjski oskrbnik za to območje. Pobiral je davščine, vodil tlako in urejal razne urbarialne davščine. Ljubno je moralo kot tržni kraj postaviti na trgu „mernik“, ki je bil izklesan iz kamna, služil pa je prodajalcem in kupcem žitaric. Tkanine so merili z javnim tržnim „vatlom“, ta je bil iz železa. Obe merski pripravi sta bili vsklajeni s celjskimi enotami. (Celjski vatel je meril kakih 30 cm). Trgovanje izven „trgov“ ni bilo dovoljeno in so ga preganjali. Po urbarju iz leta 1426 je šlo Ljubno 44 domov. Ker se je trgovina v 18. stoletju precej spustila, ni bilo več toliko važno, če so oblastniki še potrjevali Gašperjevo listino. Posebno so se časi spremenili, ko so se kraji v gornjem toku Savinje bolj navezali na Koroško, Luče pa na Kamnik. To so trgovci na Ljubnem hitro občutili.

Spremembe je prinesel samoupravni red iz leta 1792. Ta je določal, da so krajin volili sodniki na dan sv. Lenarta (6. novembra). Določil je trške prejemke in izdatke in da smejo dobiti domovinsko pravico le tisti „ki se sami preživljajo“, kar pomeni očitno socialno razlikovanje. Kočarji torej niso mogli dobiti teh pravic! Trški svet je izdajal razne javne listine, tržani pa so imeli pravico ribolova, za kar so plačali 48 krajcarjev, oziroma so morali oddati 24 postvri. Iz trških gozdov so vzdrževali nekatere mostove. Sodnik je bil v svoji dejavnosti omejen, vse njegove odločitve je morala potrditi gosposčina v Gornjem gradu. Več pa je imel upravnih poslov. Trške avtonomije postanejo bolj jasne z dekretom 11. 12. 1826. Tako so izvolili prvega župana, ki ga je morala gosposčina potrditi. To je bil Martin Feder, tu gre za začetek obdobja občin in njenih uprav. Župan je moral skrbeti za javni red in mir ter izvajati policijske ukrepe. Med drugim je nadzoroval poslovne trgovce in uteži.

Zanimivi so izrazi, ki jih zasledimo v starih listinah o trških privilegijih. Tako so imenovani „tržani“, „soseska“, „gostač“, kar je očitno pomenilo prebivalca brez premoženja (nepremičnin), oziroma začasnega prebivalca. Konec 18. stoletja pa zasledimo že izraz „kočar“. Okoli leta 1760 je bilo 84 prebivalcev, ki so opravljali ročno tlako. 1826. leta pa ima Ljubno že 92 domov in 410 prebivalcev. V času okoli 1600 je bilo 13 obrtnikov in trgovcev ter 15 izrazitih kmetov, omenjajo tudi 30 kočarjev, kar daje sklepati, da je takrat Ljubno imelo okoli 60 hiš, ali boljše stavb v katerih so stanovali.

Določilo fevdalnega časa veva, da mora trgovec imeti premoženje, torej brez tega ni nihče mogel trgovati. Zemljišča – soseske, so izkoriščali le posestniki, ki so tudi sicer vodili trg v političnem in gospodarskem pogledu. Pozneje je nastal med tržani in kočarji spor zaradi koriščenja soseske, zato so morali sredi 50. let preteklega stoletja te pravice razširiti tudi na kočarje.

V prihodnjem sestavku bomo opisali volilni red in v zvezi z njim tudi borbo med posestniki in kajzarji.

A. V.

Mladina je zapela

Praznično razpoloženje in mladostni živ-zav je v nedeljo popoldne, 24. maja objel trg Mozirje, ko so se vanj zgrinjali mladinski pevski zbori iz vseh krajev naše občine na svoje tradicionalno pevsko srečanje. Zarečih obrazov in prijetno vznemirjeni so mladi pevci v kulturnem domu prihajali na oder in se trudili, da bi čim lepše, čim svečaneje, čim bolj ubrano zapeli in počastili Dan mladosti. Kar 12 pevskih zborov se je zvrstilo pred številnimi poslušalci, 11 iz občine Mozirje, kot gost iz sosednje občine pa se je predstavil mladinski pevski zbor osnovne šole „Veljko Vlahovič“ iz Velenja.

Občinska revija mladinskih in otroških pevskih zborov občine Mozirje, že 22. po vrsti, se je začela s skupno pesmijo vseh zborov, ki so se razporedili kar po dvorani, saj za 470 pevcev na oderu ni bilo prostora. V svečanem vzdušju so se nato na oder zvrstili mladi pevci iz nižjih razredov OŠ Mozirje (zborovodja Marija Breznik), enoglasni zbor OŠ Ljubno (zborov. Lenka Kralj), zborček Pipakolonice iz vrtca Nazarje (zb. Ivanka Zvipej), troglasi zbor OŠ Gornji grad (zb. Jože Venišnik), enoglasni zbor OŠ Mozirje (zb. Marija Venek), triglasni zbor OŠ Luče (zb. Ivica Selišnik), enoglasni zbor OŠ Gornji grad (zb. Štefka Dešman), triglasni zbor OŠ Ljubno (zb. Lenka Kralj), enoglasni zbor OŠ Rečica (zb. Anka Rakun), dvoglasni zbor OŠ Nazarje (zb. Jože Napotnik) in triglasni zbor OŠ Mozirje (zb. Anka Rakun). Zadnji so pod vodstvom tov. Rožice Napotnik zapeli se gostje iz Velenja in navdušili poslušalce s svojim kvalitetnim programom in dovršenim izvajanjem dokaj zahtevnih pesmi. Kvaliteto in viden napredek pa so pokazali tudi vsi naši pevski zbori, ki so poleg zahtevnejših sodobnih pesmi ozivil tudi nekaj že skoraj pozabljenih, a lepih in priskrbenih narodnih pesmi, kar je treba posebej pozdraviti.

Strokovna ocena, ki jo je podal znani pevski pedagog, profesor Egon Kunej iz Celja, je bila zelo ugodna.

Pevska revija in vsakoletni javni nastop je za otroke in mlade pevce veliko doživetje in nepozaben praznik. Povsod v svetu pa priznavajo petju v zboru tudi velik vzgojni pomen pri oblikovanju mladega človeka. Poleg tega pa opravljajo mladinski pevski zbori pomembno vlogo pri ohranjanju naše slovenske pevske kulture, naše narodne pesmi in naravnega večglasja, zaradi katerega smo bili Slovenci znani povsod, kjer je živel in delal naš človek.

Mentorjem, zborovodjem in mladim pevcem smo za dosedanje delo dolžni izreči priznanje in zahvalo.

A. A.

Telesnokulturni delavci slavili

Na slovesni akademiji v Mozirju so širše predstavili delo športnih delavcev v občini. Predsednik izvršnega odbora Zveze telesnokulturnih organizacij občine Mozirje Franc Šulek, je uvodoma orisal prizadevanja športnih in telovadnih organizacij. Nakazal je nekatere ukrepe, ki bi hitreje pripeljali do cilja, namreč, da bi se tudi v krajevnih skupnostih lotili raznih dejavnosti, ki so sodobnemu človeku potrebne, da ohrani zdravje in vedrino.

Program telovadnega dela akademije je bil pester in dobro pripravljen. Učenci osnovnih šol Mozirje, Ljubno in Gornji grad so pripravili posamezne točke. Priказali so narodni ples, akrobatiko na ponjavi, ritmične vaje in parterno gimnastiko.

Nato so podelili odličja prizadevanjem telesnokulturnim delavcem in

Večjo skrb kulturi

Letošnja prednostna naloga v načrtu občinske Kulturne skupnosti so kulturni spomeniki in ohranjanje kulturne dediščine. Kulturni dinar je skromen, zato so tudi gmotne težave prepreka za hitrejšo reševanje perečih vprašanj razvoja in ohranitve kulturne dejavnosti v občini. Prav v letošnjem letu so gmotne zagate še občutnejše, meni predsednik izvršnega odbora skupnosti Peter Širko. V tekočem srednjeročnem obdobju se bomo morali povsem odreči pomoči republike. Pa še vzdrževanje pokrajinskih zavodov (Zgodovinski arhiv in Zavod za spomeniško varstvo) pade sedaj tudi v naše breme. Doslej smo bili kot nezadostno razvita občina teh dajatev oproščeni. Za naložbe v kulturne domove žal v tem obdobju ni pričakovati sredstev iz republiških virov. „Če samo omenimo 600 starih milijonov, ki smo jih iz teh virov dobili v predhodnem srednjeročnem obdobju, potem je vrzel, ki bo nastala v proračunu, dovolj očitna. Že letošnji, dokaj skrbeni proračun skupnosti bi pokazal primanjkljaj, če bi tega ne pokrili iz sredstev preteklega leta.“

Pred nami so zahtevne naloge, ki bodo terjale veliko sredstev. Kulturni domovi v Gornjem gradu, na Rečici in na Ljubnem kličejo po obnovi. Ob tem pa še ni gotova obnova doma v Mozirju, ki predstavlja občinsko kulturno hišo, saj v njej delujejo Zveza kulturnih organizacij občine, občinska osrednja knjižnica in občinska arhivska zbirka. Za obnovo tega doma so prispevali še KS Mozirje, Delavska univerza, nekatere delovne organizacije in krajin. Tako bodo v domu prostori za KS, tiskarno delavske univerze in za nekatere druge organizacije. Po preselitvi knjižnice bo gornji prostor (pevska soba) stalna zbirka, oziroma javna razstava listin in predmetov.

Ljubiteljske dejavnosti v dolini je na visoki ravni, vendar pa bo treba novih vzpodbud za množično vključevanje ljudi v kulturno dejavnost. Kot že rečeno, marsikje manjkajo zato delovni pogoji. To bo naša skupna skrb v bodočem obdobju. Ko tako razglablja Peter Širko o stanju, ki je še dobro, poudarja potrebno po poklicnem delu v občinskem merilu. Res je to že uvedeno v knjižnici, vendar narekujejo prilike tudi poglobljeno in

nenehno delo v širšem smislu. Tako z ljubitelji po društvi, kot v prizadevanju za smotrno koriščenje novih, oziroma obnovljenih zmogljivosti v Mozirju in Nazarjah. V domu v Mozirju bodo posebni razstavniki prostori, ki se bodo koristili za širše območje, pa tudi sicer bi lahko bila kulturna ponudba v občini bogatejša. Sedaj dela na kopici vprašanj ZKO, pa seveda tudi nepoklicno. Zahteve občanov pa so iz leta v leto večje, zato bo pač treba najti ustrezen izhod. Društva se borijo z velikimi težavami gmotnega značaja. Primanjkuje jim sredstev za najosnovnejše potrebe kulturnega delovanja. ZKO posreduje sicer gmotna sredstva po posebnem pravilniku glede na dejavnost, vendar so ta

Peter Širko

skromna. Marsikdaj se izreče kakšna pripomba na sorazmerno visoka sredstva, ki jih zahteva knjižničarstvo, ob tem se pa ne upošteva, da gre za osrednjo knjižnico, ki je voljna pomagati s svojo ponudbo tako v delovnih organizacijah, kot tudi v krajevnih skupnostih. Novi predpisi o knjižničarstvu bodo tu še bolj obvezovalni, saj je naša skupna naloga, da se v krog bralcev vključi čimveč občanov.

Letošnje leto je torej iz navedenih vzrokov še posebej težavno. To se pozna pri sredstvih za ohranjanje kulturnih spomenikov in zbiranju arhivskega gradiva. Kulturna skupnost je imenovala posebno komisijo, ki bdi nad temi nalogami, upamo pa, da bo zanje v prihodnje vendarle več denarja.

Komisija za delovna razmerja KOMUNALNEGA PODJETJA MOZIRJE

Objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. VODENJE MATERIALNEGA KNJIGOVODSTVA
2. VODENJE SKLADIŠČA
3. KLJUČAVNIČARSKA DELA (10 IZVAJALCEV)
4. ZIDARSKA DELA (5 IZVAJALCEV)
5. MANJ ZAHTEVNA DELA IN NALOGE V GRADBENEM IN KOVINARSKEM OBRATU

Pogoji:

1. ekonomski ali komercialni tehnik, 3 leta delovnih izkušenj, poizkusno delo 3 mesece.
2. poklicna trgovska šola, 5 let delovnih izkušenj, poizkusno delo 3 mesece
3. KV ključavničar, 2 leti delovnih izkušenj
4. KV zidar, 2 leti delovnih izkušenj
5. NK delavec

Dela in naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Prijave sprejema kadrovska služba DO, 15 dni po objavi. Kandidate bomo pisno obvestili o izidu izbire, v 30 dneh po končanem sprejemanju prijav.

Med nastopom zbora iz Gornjega grada

Pavla Karče za delo v telesnovzgojnih organizacijah. ŠD Lipa Šmartno ob Dreti, Odbojarski klub Ljubno, TVD Partizan Mozirje, te organizacije so bile odlikovane za dolgoletno uspešno društveno delovanje.

BLOUDKOVO BRONASTO ZNAČKO so prejeli: Boro Blagojevič, Zlatko Vitanc, Zdravko Novak, Peter Jež, Franc Omladič, Anton Glojek, Alojz Mikec in Iztok Benetk za izredno požrtvovalnost v telesnokulturni dejavnosti.

BLOUDKOVO SREBRNO ZNAČKO so podelili: Vladu Miklavcu, Janezu Zagerju, Avgustu Križniku in Milanu Kojcu, za prizadevano delo v športu.

ZLATO BLOUDKOVO ZNAČKO pa sta dobili Marika Šerbel-Rupnik in Pavla Trogar za izredne zasluge na polju telesne kulture. Odlikovancem čestitamo!

Reševanje kulturne dediščine

Slovenska in jugoslovanska muzejska služba – čeprav to velja tudi za sorodne institucije v tujini – se že dalj časa zavedata institucionalne krize, v katero sta zapadli. Vzrokov zanjo je več, dotaknili pa bi se le dveh pomembnejših. Na eni strani so „zakladnice preteklosti“ odtrgane od ritma vsakdanjega življenja, družbenega okolja in živega kulturnega utripa. Muzeji – kar velja seveda predvsem za velike in bogate, ki jih imamo pri nas le malo – so postali prenatrpana skladišča ostankov preteklosti, ki obiskovalce pogosto celo odbijajo, še tako pomemben predmet iz preteklosti pa v njih doživlja svojo inflacijo. V naši družbi skušamo to stisko reševati na več načinov: z daljšo in nepretrgano dejavnostjo želimo muzeje približati delovnim ljudem in občanom, torej podružljati muzejsko delo, novejša razstave pa nastajajo ob sodelovanju oblikovalcev in psihologov, centralizirano muzejske službe razbijamo z vrsto strokovno pripravljenih lokalnih zbirk. Pri tem delu je slovensko muzealstvo – kar velja popolnoma tudi za oba celjska muzeja – že doseglo pomembne rezultate (omenimo le, da ima samo Muzej revolucije Celje 11 dislociranih lokalnih zbirk v Slovenskih Konjicah, Prebolu, Grajski vasi pri Prebolu, Knežcu pri Rogaski Slatini, Lesičnem, Topolšiči, Celju in Solčavi). S poglobljanjem omenjenih smeri dela in intenzivnejšim uvajanjem primerno zasnovanega programa kulturnega izobraževanja na vseh stopnjah šolanja, bi bili rezultati seveda še opaznejši.

Druga težava, ki še posebej pesti naše muzeje, je neorganiziranost zunanje službe, torej dela na terenu, sistematičnega zbiranja ali vsaj evidentiranja gradiva na ozemlju, ki je včasih ogromno (celjska muzeja npr. pokrivata področje med Savinjskimi Alpami in Sotlo, Trojanami in obronki Pohorja), število strokovnih delavcev pa minimalno in se v perspektivi najbrž ne bo nikjer bistveno spremenilo. To pomeni, da ni mogoče pričakovati načrtnejšega dela na terenu. Zadeva postane kritična če dodamo, da tudi zunanji službi arhivov in zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine nista dovolj razviti.

Iz povedanega izhaja, da smo muzealci lahko le veseli organizirane in družbeno verifirirane akcije zbiranja preostankov preteklosti. Takšna akcija, ki ne sme biti privatistična,

rešuje v družbene roke predmete in dokumente preteklosti, ki bi bili sicer prepuščeni zbirateljskim strastem posameznikov ali potrošniški stihiji. Z dolgotrajnejšim načrtnim delom pa postaja uresničljiva tudi želja in družbena potreba, da bi se naša muzejska mreža še v večji mreži kot doslej decentralizirala, namreč da bi poleg regijskih muzejev, ki so obenem tudi znanstveno-raziskovalna središča, nastala tudi vrsta lokalnih zbirk, posvečenih kraju, krajevni skupnosti, občini, posameznim dogodkom iz bližnje in oddaljene preteklosti ter pomembnim osebnostim.

Delovanje Komisije za varstvo kulturne dediščine pri Kulturni skupnosti občine Mozirje lahko služi za vzor drugim podobnim poskusom, brez dvoma predvsem po zaslugi gibalne sile tovrstne dejavnosti v občini, Aleksandra Videčnika. Tudi ostali člani – razveseljivo je, da so pretežno mladi – so domačini, ki teren dobro poznajo in ga dovolj sistematično preiskujejo. Zbrane dokumente – s fotokopijami iz raznih arhivov jih je že blizu 3000 – urejajo z upoštevanjem osnovnih arhivističnih načel. Vzorno so uredili tudi fototeko s približno 3000 posnetki, med katerimi so posebej dragoceni tisti, ki jih je posnel fotograf IV. operativne cone Mlekuš. Najstarejša je zbrano arhivsko gradivo izvirja iz druge polovice 18. stoletja. Precej je virov za proučevanje gospodarske zgodovine te dobe (zlasti opozarjamo na več davčnih knjižic, najstarejša je iz 1760). Najbogatejša je vsekakor zbirka iz časov NOB, ki jo sestavljajo tako originalni dokumenti (serija plakatov o streljanju talcev, originala dveh poslovnih pisem, gradivo za gospodarstvo med NOB) in obsežen fond spominov. Uspeli so rešiti zapuščino Žige Leykaufa in nekaterih ljudskih „bukovnikov“, med ostalim pesmarico ljudske pesnice Virškove iz srede prejšnjega stoletja. Kuriozum so kitajski dokumenti s preloma stoletij.

Člani komisije bodo nadaljevali z zbiranjem in urejanjem preostankov preteklosti, premišljajo pa tudi o postavitvi stalne razstave, ki bi bila domačinom v ponos in bi privlačila tudi tujce, ki jih v turistično razviti občini gotovo ne manjka. Pri tem zahtevnem delu smo jim celjski muzealci vedno pripravljali strokovno pomagati in svetovati.

JANEŽ ŠUMRADA,
Muzej revolucije Celje

Predsednik občine Hinko Čop pozdravlja naše rojake iz avstrijske Koroške.

Koroški rojaki v Nazarjah

Člane slovenskega prosvetnega društva Vrtača je uvodoma pozdravil predsednik občinske konference SZDL Mozirje Jože Kumer, ki jim je v imenu vseh izrekel prisrčno dobrodoščilo in iskreno zadovoljstvo, da jih lahko pozdravi v Gornji Savinjski dolini. Gostje so se zahvalili za topel sprejem in obenem izrazili svoje veselje, da lahko delček svoje kulturne ustvarjalnosti predstavijo prebivalcem Nazarj in okolice.

Obojestranska je bila tudi želja, da bi bilo takšnih in podobnih oblik sodelovanja v bodoče še več.

Družbeno-politične organizacije in zveza kulturnih organizacij občine Mozirje so bile pokrovitelj izredno uspešne predstavitve delčka kulturne ustvarjalnosti naših rojakov iz zamejstva v nazarskem kulturnem domu. Do zadnjega kotička napolnjena dvorana je navdušeno in prisrčno pozdravila nastop naših rojakov iz Slovenjega Plajberka. Številnim gledalcem so se predstavili mladi člani tamburaškega ansambla, solistki Pepca in Danica Certov in narodnozabavni trio Vrtača, katerega 11-letni vodja in harmonikar je požel še posebej topel pozdrav.

ESO v republiškem finalu

Na Ljubnem ob Savinji je bil v nedeljo 7. 6. popoldne nogometni turnir na katerem so se pomerile zmagovalne ekipe rekreacijskih lig Koroškega, Saleškega in Savinjskega področja. V finalno tekmovalce štirih najboljših ekip Slovenije, ki bo v Kranju, so se uvrstili nogometaši ekipe ESO, zmagovalci rekreacijske lige v občini Velenje.

Rezultati: Rečica : Peca 1:1, ESO : Rečica 3:1 in ESO : Peca 7:3.

J. P.

Veleslalom na Okrešlju

Zadno nedeljo v maju so se zbrali alpski smučarji naše občine in iz Velenja na 3. tradicionalnem veleslalomu v spomin na velikega športnika in rodoljuba Franceta Herleta iz Solčave, ki je padel kot borec NOV. Športno društvo Solčava je tudi tokrat pokazalo veliko mero prizadevnosti, saj je bila organizacija tekmovalca odlična! Takšno nenje so izražali vsi tekmovalci. Proga je bila zahtevna, saj so jo zaradi pomanjkanja snega morali postaviti visoko pod Turškim žlebom.

Tekmovalo je 80 tekmovalcev, kar pomeni, da je to tekmovalstvo vsestransko znano in priljubljeno. Smučarji so se pomerili v 10 skupinah, sestavljenih iz članic, članov in veteranov. Zmagali do domač. Z drugimi zapored so člani Planinskega društva Solčava dobili prehodni pokal.

Športniki v Solčavi se pač držijo slovitiga reka, da je važno sodelovati in ne ravno zmagati, zato menijo, da bi to tekmovalstvo moralo postati množično. V to smer bodo v bodoče delovali. K temu je treba še povedati, da je pomladanska smuka na Okrešlju res nekaj lepega. Zato že letos vabijo k udeležbi za prihodnje leto!

Skupinsko so zasedli mesta – Planinsko društvo Solčava, ŠAD Velenje, Planinsko društvo Ljubno, Športno društvo Solčava in Planinsko društvo Mozirje. Posamično so med člani dosegli tele uvrstitve: Jelko Suhovršnik, Matjaž Kunj in Alojz Selišnik. Pri članicah – Pija Golob, Martina Selišnik in Marija Roban. Med veterani so zasedli prva tri mesta Stane Grudnik, Toni Sinkar in Bojan Naroločnik.

FRANC PODBREŽNIK

Obrtniki pozor

Obrtno združenje Mozirje opozarja obrtnike in pri njih zaposlene delavce na novo kolektivno pogodbo, objavljeno v reviji OBRtnik št. 5/81. V njej so objavljeni zneski nadomestil oziroma povračil delavcu ter drugih materialnih pravic delavcev in učencev po kolektivni pogodbi za leto 1981. Posebno pa želimo opozoriti na zmanjšano kilometrino, glej Obrtnika 5/81, stran 42, povečana pa so vsa ostala nadomestila. Zneski nadomestil se obračunavajo od 1. 5. 1981 dalje.

Obveščamo vas tudi, da prireja Zveza obrtnih združenj Slovenije dne 27. junija v Ljubljani V. športne igre obrtnikov in delavcev Slovenije. V ta namen že pripravlja seznam udeležencev – športnikov Zlatko Vitanc. Vsak udeleženec bo pismeno obveščen s strani združenja in prosimo, da upoštevate navodila, ki jih boste predhodno prejeli.

Skupščina občine Mozirje, oddelek za gospodarstvo prosi obrtnike, da v primeru uvoza stroja iz tujine, dvignete pravočasno potrdilo za uvoz, ne zadnji hip. Zgodilo se je že, da obrtnik ni mogel dobiti potrdila, ker referenta ni bilo na občini.

Solidarnost in varnost

Tudi jaz rada prebiram Savinjske novice. Iz njih razberem mnoge naše načrte in razna dogajanja. Za spremembo se bom dotaknila v svojem sestavku perečih vprašanj, ki bi jih bilo treba razčistiti.

Gre za zbiranje rabljenih oblačil, obutve in podobnega. Vsa leta nazaj se v maju oglasi radio, ki poziva k zbiranju v okviru Rdečega križa. Pozneje se poroča tudi o zbranih količinah, vendar še doslej nisem zasledila, da bi kaj o naši občini poročali. Ob tem se vsiljuje vprašanje, koliko smo zbrali? Koliko je vsak od nas dal? Menim, da je slabemu odzivu kriv naša organizacija. Zakaj o takšnih stvareh ne obvestijo tudi okoliške kraje? Prepričana sem namreč, da bi marsikdo z veseljem prispeval k tako človekoljubni akciji, končno je po hišah mnogokaj, kar se ne rabi, pa bi lahko koristilo drugim! Če hočeš sodelovati, se moraš krepko potruditi, lažje pa bi bilo, če bi stvar vzeli v svoje roke šolski otroci. Uspeh bi bil večji in večje bi bilo naše zadovoljstvo, da smo pomagali.

Pa še nekaj bi želela povedati! Gasilci se trudijo prenesti svoje znanje na vas. Marljivo delujejo v korist skupnosti. K sreči imamo danes že povsod oprečate strehe, pa je zato tudi požarov manj. Vendar pa je staro pravilo, da je bolje preprečevati, kot gasiti. Nevarnost pa grozi s strani saj. Dobro bi bilo, ko bi gasilci naložili v svoje avtomobile dimnikarje, da bi ometli dimnike. Vse več je primerov, ko saje zagorijo, ker dimniki niso očističeni. Ko smo imeli še slabe kolovozne poti so dimnikarji redno prihajali, danes pa je mogoče priti do sleherne hiše z avtom, pa jih ni. Namreč, pri nas je bil dimnikar zadnjič 21. 2. 1980. V Mozirju vidim kdaj pa kdaj „črna moza“, vendar bi bil potreben tudi pri nas. Ali pomislite na ta poklic v času, ko se gremo usmerjeno izobraževanje?

SMIHEL ANKA

Preskrba z gnojili

Pomanjkanje gnojil v zimskih in spomladanskih mesecih je povzročilo pri kmetih precej kritik in negodovanj. Osnovno gnojenje pred setvijo je bilo predvsem nezadostno posebno pri kmetih, ki običajno nimajo ustreznih zalog umetnih gnojil pred vsakoletno sezono na katere pa bodo morali v bodoče več računati.

Domači proizvajalci tudi v bodoče ne bodo mogli zagotoviti vseh potrebnih umetnih gnojil in v ustreznem izboru, še posebno, ker so odvisni od uvoza nekaterih surovin, ki ob pomanjkanju deviz povzročajo dodatne težave v preskrbi.

Zaradi kritične situacije nabave gnojil v letu 1981 je bila ustanovljena republiška koordinacija, ki je imela nalogo zagotoviti vsaj najnujnejša gnojila za sezono 81 v SR Sloveniji. Po naporih so bila zagotovljena devizna sredstva za uvoz znatnih količin predvsem dušičnih gnojil. Tako je ZKZ pridobila iz uvoza cca 400 ton KAN-a, ki je še kako nadoknadil deficit teh gnojil. Lahko trdimo, da je ZKZ uspešno dobro poskrbeti za gnojila, sicer z nekoliko zamude, kar pa bodo kmetje lahko nadoknadili z dognojen-

vanjem. Ker je dobava gnojil v teh poletnih mesecih nekoliko ugodnejša, ni pa še razrešena za jesensko setev in sezono 1982, priporočamo kmetom – kooperantom, da si v tem času nabavijo gnojila tudi za „rezervo“ oziroma zalogo za vnaprej, še posebno ker ZKZ nima dovolj skladiščnih kapacitet, da bi lahko ustvarila primerno predsezonsko zalogo umetnih gnojil, je pa zato nujno, da si le to ustvari vsak umen gospodar.

Kooperantom priporočamo, da si nemudoma nabavijo umetna gnojila iz naših razpoložljivih trenutnih zalog v sledečem izboru: KAN 26 % N (uvoz), NPK 17-8-9 (INA), NPK 12-12-12 (Ruše), NPK 15-15-15 (Šabac), Superfosfat 17 % (Šabac).

Pri uporabi gnojevke je nujno dodati eno od fosfornih gnojil – najbolje superfosfat. Pripominjamo, da je v ostalih regijah in tudi republikah še vedno pomanjkanje umetnih gnojil.

Nabavo gnojil na željo kooperantov zadruga tudi kreditira po 8 % obrestni meri.

Zgornjesavinjska kmetijska zadruga

SKUPŠČINA OBČINE MOZIRJE

Komisija za izbor kandidatov za podelitev občinskih priznanj

poziva vse gospodarske in druge organizacije, delovne skupnosti, družbenopolitične organizacije in društva, krajevne skupnosti ter posamezne občine k vložitvi predloga za podelitev

OBČINSKIH PRIZNANJ V LETU 1981

Občinska priznanja so namenjena za izjemne dosežke s kateregakoli področja družbenih ali gospodarskih dejavnosti na območju občine Mozirje.

Priznanja, ki se slovesno podeljujejo vsako leto na občinski praznik so klasificirana po naslednjih stopnjah:

1. naziv častnega občana občine Mozirje
2. domicil občine Mozirje
3. plaketa občine Mozirje
4. denarna nagrada občine Mozirje

Predlog za podelitev naziva častnega občana občine Mozirje daje Občinska konferenca SZDL občine Mozirje.

Predlog za podelitev domicila občine Mozirje daje Občinski odbor ZB NOV občine Mozirje.

Predloge za podelitev plaket in denarnih nagrad lahko da vsaka fizična ali pravna oseba občine Mozirje. Komisija sprejema predloge, dokumentacijo in obrazložitve do 31. julija 1981.

Predloge s prilogami je treba pravočasno poslati na naslov: SKUPŠČINA OBČINE MOZIRJE Komisija za izbor kandidatov za podelitev občinskih priznanj

Kino „Dom“ Mozirje v juliju

2. julija – ROCK'N ROLL ameriški film, rock koncert
4. in 5. julij – ROJ, KI UBIJA ameriški film, grozljivka
7. julija – GRŠKE SMOKVICE nemški film, erotična komedija
9. julija – POVSEM NAVADNA ZGODBA francoski film, drama
11. in 12. julija – GRŠKI VELEKAPITALIST ameriški film, ljubezenska drama
14. julija – SREBRNO SEDLO italijanski film, western
16. julij – NEBO LAHKO POČAKA ameriški film, komedija

18. in 19. julija – LOVEC NA JELENE ameriški film, vojna drama
21. julij – OD PEKLA DO ZMAGE francoski film, vojni
23. julij – KOCKARJI DRUGE VRSTE italijanski pustolovski film
25. in 26. julija – ZADNJI KARATE UDAREC hongkongski film, karate
28. julija – ZAKONSKE SKRIVNOSTI angleški film, ljubezenska drama
30. julij – KADAR PLAČA BOTER italijanski film, kriminalna komedija

Teško pričakovana blagovnica v Mozirju bo odprta prve dni julija letos.

Mozirski šoferji, dobri kegljači

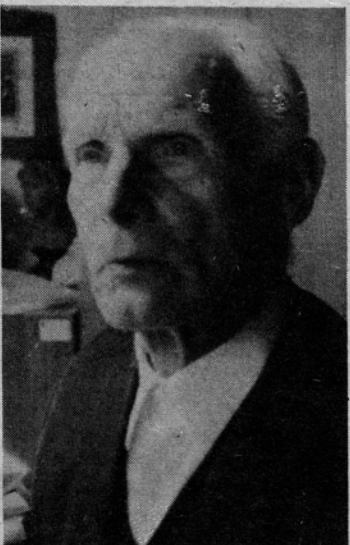
V vrsto športnih srečanj, ki jih prirejajo člani združenja šoferjev in avtomobilistikov iz Mozirja, je sodil tudi kegljaški dvoboj z vrstniki iz Zalca. Na kegljišču v Mozirju sta se v borbenih igrah pomerili po dve šestčlanski ekipi obeh združenj. To je bilo že tretje srečanje te vrste. Zmagala je prva ekipa Mozirja s 763 podrtimi keglji, druga je bila prva ekipa Zalca, ki je podrla 751 kegljev, tretja druga ekipa Zalca s 711 in četrta druga ekipa Mozirja s 695 podrtimi keglji. Za zmagovalno ekipo so tekmovali Kovač, V. Kranjc, P. Kranjc, Kovšak, Opalin in Hrovat.

J. P.

Obvestilo

Lastnike čevljarjskih strojev in orodja obveščamo, da želi delovna organizacija ELKROJ Mozirje odkupiti po dogovorjenih cenah več raznih čevljarjskih strojev in orodja. Za odkup pridejo v poštev naslednji stroji: šivalni stroj levoročni, šivalni stroj za krpanje (celinderca), stiskalnica na zrak ali olje, stroj za koničenje usnja, brusilni stroj za brušenje gume in podplatov, železna noga ter drugo drobno čevljarjsko orodje.

Ponudbe pošljite ali pa se osebno zgledate v delovni organizaciji ELKROJ Mozirje s sedežem v Prihovi pri referentu za SLO in DS.

Lovro Goličnik

okolici gradu strašilo, o tem je več pripovedi. Zanimivo je končno izročilo okoli nastanka domačega imena „Mikek“. Zadnji oskrbnik gradu naj bi bil Madžar, ki se je pisal Mikek, tako je ostalo do današnjih dni ohranjeno to ime.

Gradu pri Gregorcu že zdavnaj ni več, ostale pa so pripovedi, ki jih prenašajo ljudje iz roda v rod. Ustna izročila pa so lahko dragoceni vir za ugotavljanje naše preteklosti.

Grad nad Ljubijo

Naši bralci vedo, da živi v Šmihelu kronist Lovro Goličnik. Napisal je že marsikaj zanimivega iz preteklosti rodnega kraja. Zanimaja ga skratka vse kar spada v dogajanja izpred mnogih let. Arhiv kulturne skupnosti hrani njegove zapise, njim pa je dodal še nove, med katerimi je tudi popis ustnega izročila o nekdanjem gradu pod Šmihelom.

Na hribu pri Gregorcu na Lepi nji vi je nekoč stal grad. Še danes so vidni nekateri sledovi nekdanje zgradbe. Po ustnem izročilu naj bi ga uničili Turki v času 1450–1490. Ko so pričeli graditi cerkev v Šmihelu so prebivalci odnašali kamenje z ruševin gradu. Kot ve povedati domača hčerka Gregorčeva Rozalija so njeni predniki govorili o dveh knjigah, ki sta opisovali zgodovino gradu, žal se ne ve za kateri knjigi gre in kje bi se lahko našli. Baje so imenovali grad „Grauberg“, Morda tudi „Grauenberg“ ali „Grabenberg“. Graščak je imel svoje pristave pri sedanjih kmetiji Mikek in pri kmetiji Vauher. Delo so zanj opravljali tlačani, ki so tudi tu živeli brezpravno in zelo težko. Ribnik v Šmihelu pri Jezerčniku mu je služil za prirejo rib. Te so bile v tistih časih poslastica za ljudi v gradovih. Domnevajo, da so Turki takrat porušili tudi grad pri sedanji cerkvi sv. Radekunde. Po drugih virih naj bi bili ti gradovi padli pod gnevom tlačanov med kmečkimi upori. Za nekatere v dolini vemo zanesljivo, da je bilo tako. Baje je nekoč v

Vzroki in posledice

Piše: dipl. ing. KAREL KOPUŠAR

Les je bil, je in še dolgo bo osnova za preživetje in za zadovoljevanje vseh potreb ljudi v Zgornjesavinjski dolini. Koliko skupnega premoženja – družbenega proizvoda – so ljudje lahko pridobili iz lesa, je bilo odvisno od marsičesa. Odvisno pač od možnosti predelave – tehnološki postopki, – od vrste in količine izdelkov, ki jih je trg potreboval, od organiziranega skupnegaprilstopa (les različnih lastnikov se je v istem času odpravljaj po isti drči, pravil pa vodi in pozneje kot rezana roba razljal v obliki splavov na trg) itd. Koliko osebnega premoženja si je posameznik lahko pridobil, je bilo odvisno od sposobnosti poedinca in od lastninskih odnosov.

Kako vpliva skupno znanje – družbena produktivnost dela na napredek, je lepo vidno iz tega, da so nekoč znali uporabiti les le kot kurjavo, pa ogle in v neobdelani ali tesani obliki za domačo porabo, danes pa ga znamo z zahtevno tehnologijo predelati v iverice ipd. Ker skupno delo in znanje bolj vpliva na količino premoženja kot poedinec ali skupina ljudi, je logično, da danes govorimo o družbenem dohodku, ki ni last temeljne organizacije dela. Tam le nastaja. Res pa je, da tega nekako še ne razumemo, zato se obnašamo tako kot nekdanji lastniki ali današnji privatniki.

Podobno je z lastnino nad gozdovi, ki ji ne smemo razumeti v nekdanji klasični obliki, ampak so proizvodi iz tega dela gozdov podrejeni planskem obnašanju in upravljaliskemu prijemom. Dohodek pa od količine dela in še od rente.

Lesarstvo v dolini je do danes doseglo takšno stanje razvoja, da bi ga lahko primerjali z veliko bogato hišo, v kateri pa manjka gospodinj, da bi stvari spravila v red. Če je Richard Levjestrni nekoč vzkliknil: „Kraljestvo dam za konja,“ da bi lahko ušel iz zajetja, bi moral delavec danes vzklikniti: „Napravite mi najboljši odgovorne ljudi res odgovorne“, da bi od poštenega dela lahko boljše živel. Paleta različnih možnosti, interesov, ne najboljših dogovorov, kršitev le-teh, občutka, da lahko vsak počne kar hoče itd. je takšna, da ni matematika, ki bi znal izračunati skupni imenovalec, na osnovi katerega bi lahko določili pravila obnašanja, ki so v svetu priznana in jih cenijo kot vrednoto.

Ni nam do uresničevanja idej, ki bi kot konj bile vprežene v voz, raje izkrljavljamo ideologijo in vpregamo voz pred konja. Gornje misli bi marsikdo lahko smatral za demagoške, vendarle bo le res, da velike količine najkakovostnejšega lesa na nezakonit in tudi zakonit način pretopimo po raznih kanalih, odtegujemo ga delavcu, ki z njim računa, saj je brez dovoljnih sredstev za delo ogrožena njegova ekonomska in socialna varnost.

Od svojega dela pa se je po principu svobodne menjave dela tudi obvezal, da bo zadovoljeval

Takole so v 20. letih spravljali les nekje v okolici Podvolovljeka, baje s Planice. Dobro vidna je riža, po kateri so hlodi drveli v dolino.

Delavski svet Trgovske delovne organizacije „Savinja“ Mozirje na podlagi 13. alinee 49. člena statuta te delovne organizacije in po sklepu seje z dne 28. 4. 1981

RAZPISUJE prosta dela in naloge:

Vodje splošne službe delovne organizacije (reelekcija) za štiriletno mandatno dobo.

Poleg splošnih pogojev pogojev družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini Mozirje, mora kandidat izpolnjevati še naslednje zahteve: – da ima visjo šolsko izobrazbo pravne, uprane ali organizacijske smeri; – da ima dve leti delovnih izkušenj pri delu in nalogah vodenja splošnih zadev; – da nima prepovedi za opravljanje del in nalog na vodstvenih opravilih; – da je moralno-politično neoporečen.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev naj pošljejo kandidati v roku 15 dni od dneva objave na Trgovsko delovno organizacijo „Savinja“ Mozirje.

Delo bo sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim časom. O rezultatih prijave na objavo del in nalog bodo kandidati obveščeni najkasneje v 15 dneh po poteku roka objave.

Delavski svet
TDO „Savinja“ Mozirje

širše družbene potrebe. Torej ni prizadeta samo družbena materialna plat, ampak tudi nematerialna t. j. tista, ki golo bivanje šele spremeni v življenje.

Danes na splošno ugotavljamo, da so lesnoindustrijske kapacitete predimenzionirane. Osebo se s tem ne strinjam, saj od celotne količine lesa iglavcev predelamo v končne izdelke le dobro tretjino, pa še od tega mnogo uvozimo od drugod. Iverne kot edinega kapitalnega obrata na področju predelave lesa sem ne štejem. Prav tako tudi ne raznih opažerskih tehnoloških oprem. Predimenzionirane so samo primarne kapacitete – žage. Obstaja ocena, da je samo v zasebni lasti toliko žag, ki bi bile sposobne razžagati okoli 1.200.000 m³ gozdnih sortimentov. Da bi bila razmerja za različne apetite še bolj narušena, je tu še cena. Za primer navajamo, da je vkalkulirana cena obžaganega suhega lesa v izdelkih SMREKE 6000 din za 1 m³. Pri tem je strošek sušenja in manipulacije z lesom višji kot razrez. Takšno ceno prenašajo gotovi izdelki. Vemo pa, da na prostem trgu za to ceno ne dobimo uporabnega lesa. Kadar imamo premalo gozdnih sortimentov n. pr. za špirovce, jih lahko kupimo iz žag na območju GG Nazarje po 9000 din za 1 m³. Faktura se glasi na najboljšo klaso, drevesna vrsta bor. Vemo pa, da dobimo smrekov špirovec iz vrha drevesa ali iz celuloznega lesa. Mar je čudno, če je malo tistih, ki bi se ogrevali za skupne programe, ki bi želeli vstopati v delitev dela kot kooperantje, ki ne bi prenašali rizikov za črno borzo, ki se ne bi zavzemali za čimvečjo količino gozdnih sortimentov, ki opuščajo pravo obrt itd.

Cena žaganemu lesu je veliko previsoka glede na stroške razreza, potrebno znanje, rizike poslovanja itd. To je družbena anomalija, ki prinaša največjo akumulacijo na enoto in veliko družbenoekonomsko izgubo oz. škodljivost. Če je podatek o kapaciteti žag v privatnem sektorju točen, bi 10 % teh kapacitet razžagalo vso razpoložljivo maso gozdnih sortimentov. Ob predpostavki, da tako razžagan les prodamo, bi dobili res visok dohodek na zaposlenega, res je pa tudi, da bi 1200 delavcev lesarjev morali prijaviti na skupnost za zaposlovanje, otroške vrtnice, šole, zdravstvo bi zaprli itd. Trapasto je, da v naših pogojih, ko naj bi vsakdo bil nagrajen po delu, največ zasluži tisti, ki rabi malo znanja in vložil malo dela. Precej manj zasluži tisti, ki izdeluje manj zahtevne končne izdelke – okna in vrata. Tistega delavca, ki dela v obratu iverne z visoko produktivnostjo dela, z zahtevno in drago tehnologijo, ki pokriva premnoge stroške razno raznih dobaviteljev, pa že vrsto let imenujemo zgrubaša. To je tipičen primer neskladja med administrativnim urejanjem in neobvladano tržno situacijo.

(se nadaljuje)

V Savinjskem gaju (J. P.)

Pašništvo v mozirski občini

Urejanje planinskih pašnikov v Gornji Savinjski dolini je danes skrb kmetijske zemljiške skupnosti, v pomoč pri zahtevnem delu ji je Zgornjesavinjska kmetijska zadruga, pozabiti pa seveda ne smemo tavnega sodelovanja koristnikov. Ne glede na vse napore je jasno, da stanje planinskih pašnikov v mozirski občini v tem obdobju ni prav nič razveseljivo. Z uvajanjem intenzivne reje krav za pridobivanje mleka in z uvedbo pašnokosnega sistema je namreč uporaba planinskih pašnikov močno upadla. Posledica tega dejstva so razumljivo zaraščeni in zanemarjeni planinski pašniki, slabo vzdrževane pastirske kočje, staje za živino in napajališča.

Na območju Gornje Savinjske doline je 3.164 hektarov pašnikov, vendar jih je danes za pašo primernih le še nekaj manj kot 2.000. Leta 1955 se je na teh pašnikih prepasslo 1660 govedi, leta 1966 le še 893 in v lanskem letu 947. Povsem jasno je, da bi se z ureditvijo pašnikov njihove zmogljivosti povečale na 2.000 glav goveje živine. Ukrepi so torej nujni in v zadnjem času je že krenilo na bolje. Z vse večjim obsegom vzreje plemenskih telic in z vedno večjim pridelovanjem mleka se je zlasti po letu 1976 planinska paša pričela, znova oživljati, tudi njene nedvoumne prednosti so ponovno v ospredju zanimanja.

Jasno je namreč, da se s pašo v planini znatno poveča krmna osnova na kmetijah, izboljša se tudi zdravstveno stanje živine. Prednosti seveda niso le ekonomskega značaja. Pozabiti namreč ne smemo na ohranjanje prvobitne podobe krajine in predvsem pomena, ki ga imajo planinski pašniki z vidika splošnega ljudskega odpora. Ustrezna družbena podpora vsem, ki si prizadevajo za oživitve in hitrejši razvoj planinskega pašništva, bo torej več kot nujna.

Večina upokoјencev ogroženih

Med najpomembnejše sestavine socialne politike nedvomno sodi socialna varnost upokoјencev in socialnih podpirancev. Temeljite analize področja socialne politike so se lotili tudi v mozirski občini, poudarjajo pa, da natančnega gnotnega stanja upokoјencev niso mogli ugotoviti. Kljub temu so zbrani podatki zaskrbujoči. Od 2.430 upokoјencev jih je v lanskem letu kar 43 odstotkov prejemalo pokojnino nižjo od 3.500 dinarjev. Od tega je starostnih 11,3, invalidskih 28,3 in družinskih 4,1 odstotek.

Povprečna starostna pokojnina je lani znašala 6.100 dinarjev, invalidska 4.300 in družinska 4.100 dinarjev, povprečno torej komaj 5.400. Glede na dejstvo, da okrog 21 odstotkov vseh upokoјencev prejema več kot 10.000 dinarjev pokojnine, je jasno, da ostalim

mesečni osebni prejemki ne zadoščajo za normalno življenje.

Vzroki zato so očitni. V sestavi upokoјencev prevladujejo invalidski upokoјenci in starostni, ki so bili upokoјeni zelo zgodaj. Nizka pokojnina je tako pogojena s krajšo delovno dobo in z nizko startno osnovo. Velik delež invalidskih pokojnin je posledica težkega dela v gozdu in neurejenih delovnih pogojev v preteklosti. Ob ocenjevanju dejanske socialne ogroženosti je sicer treba upoštevati dejstvo, da veliko upokoјencev ni izključno vezano na življenje zgolj s pokojnino. Primanjkljaj sredstev si zagotavljajo z nekaterimi kmetijskimi dobrinami, z delom za druge občane, borci pa dobivajo nadomestilo do minimalne pokojnine. Ob tem je seveda res, da ti dodatki stanje le blažijo in socialni varnosti ne zagotavljajo.

J. P.

Literarni krožek šole Gornji grad

Mladi literati so nam poslali nekaj napisanih utrinkov iz dela na njihovi šoli. Potrudili so se in prikazali

razne dejavnosti učencev, ki so marsikomu nepoznane.

Obrambni dan

V soboto 9. maja je bil obrambni dan naše šole. Posvečen je bil dnevu zmage.

Ob osmih zjutraj smo se vsi učenci zbrali na zbirnih mestih. Odpravili smo se proti naši „šoli“. Nismo šli po cesti, temveč po skritih stezicah. Bilo nas je 18 učencev in seveda tovarišica. Bili smo iz vseh razredov osnovne šole, razen iz osmega. Učili smo se kar na travniku, ker je bilo vreme prekrasno.

Naj vam v nekaj besedah povem, kako je potekal ta pouk. Tu nismo imeli matematike, fizike itd, temveč smo se pogovarjali o drugih stvareh. Najprej je beseda tekla o obrambi in samozasčiti. Tovarišica nam je povedala veliko koristnih reči npr., kako naj se obvarujemo v primeru naravnih nesreč ali pa v primeru vojne. Tudi na NOB smo se spomnili.

Pogovarjali smo se o kurirjih, ki so prenašali pošto in s tem velikokrat tvegali življenje.

Tovarišica nam je veliko povedala o prehrani v gozdu. Kdo bi si mislil, koliko hrane nam nudi narava. Ampak jaz bi najbrž vseeno ne jedla vsega tega, kar nam je tovarišica označila za užitno.

Nazadnje je prišlo na vrsto obvezovanje. To večino mora vsak učenec vsaj za silo obvladati. To so največ delali najmlajši, ki so bili prej bolj tihi. Mi starejši učenci smo se to naučili pri urah prve pomoči, zato smo jim svetovali, če je bilo treba. Vseeno pa je bila v veliko pomoč tovarišica.

Naučili smo se veliko koristnih in poučnih stvari. Upam, da bo to ostalo v naših glavah, ker nikoli ne veš, kaj se lahko že jutri zgodi.

Razstava „Savinjska dolina med NOB“

Na osnovni šoli Fran Kocbek Gornji grad je bila od 27. aprila do 2. maja razstava „Savinjska dolina med NOB“.

Razstavo smo si ogledali vsi učenci naše šole, kakor tudi občani iz cele mozirske občine. Ob tem času smo imeli na naši šoli mnogo obiskovalcev, kajti razstava je vzbudila pri ljudeh veliko zanimanje. Naši kraji so bili med NOB na

razstavi predstavljeni predvsem s fotografijami. Starejši ljudje so ob ogledovanju razstave obujali spomine, kako so osvobajali kraje naše doline izpod okupatorja. Na slikah pa so videli tudi mnoge svoje prijatelje, ki so žrtvovali svoja življenja za svobodo.

Tudi mi mladi smo si z zanimanjem ogledali razstavo, ki nam je zgovorno in živo približala podobo naše doline med NOB.

Naši osmošolci

8. a RAZRED OŠ GORNJI GRAD:

Jure Zagožen, Tine Stradovnik, Olga Krefl, Katarina Weis, Marjana Krivec, Marija krajnc, Katka Zalesnik, Simona Filač, Brane Požarnik, Tatjana Blekač, Olga Brezovnik, Rajko Zavolovšek, Jana Zagožen, Simona Zagožen, Meta Štiglic, Joža Šinkovec, Irena Kladnik, Srečo Štrukelj, Stane Fale, Robert Planovšek, Franček Remic, Robert Stradovnik, Dušan Žehelj, Blaž Vodušek, manjkata Zvone Šemlak, Rado Repenšek, razredničarka Marzina Podpečan.

8. b RAZRED OŠ GORNJI GRAD:

Herman Miklavc, Majda Ermenc, Milena Mavrič, Tanja Bezovšek, Ida Mavrič, Jože Laznik, Marjan Petek, Marija Zalesnik, Fanika Drobež, Ambrož Ugovšek, Sandi Repenšek, Ludvik Romšak, Vito Kovač, Branko Štorgelj, Jože Ermenc, Iveta Zavolovšek, Majda Terbovšek, manjkajo Milka Najvežnik, Irena Potočnik, Andreja Veršnik, Mateja Veršnik, Vikica Petek, razredničarka Vida Cajner.

Opravljam popravila električnih naprav – tudi pralnih strojev ter električnih štedilnikov.

Naslov: Kolenc Živko, Nizka 20, p. 63332 Rečica ob Savinji. Usloge opravljam samo v popoldanskem času.

Nemški učitelj na Lepi njivi

Znano je načelo, po katerem naj bi se naši kraji prelevili v nemške. To zapoved je takratni uničevalec slovenskih narodov Hitler v Mariboru izrekel, njegovi hlapci pa so dosledno ubogali. Seveda je bila prva skrb ponemčiti mladino. Zato so na zasedeno ozemlje pošiljali v treh zaporedjih nemške učitelje. Prvi so prišli takojenomenovani pooblaščenca na širša območja, nato so sledili učitelji, njim pa pozneje takozvani „laični učitelji“, zasledil se tudi izraz „pomozni“. Posebni uradi polni strokovnjakov so se ukvarjali s vprašanjem, kako najhitreje zbrisati iz spomina naših ljudi materinščino. To nalogo so imeli tudi sicer vsi, ki so bili na kakršnem koli poslu v naših krajih in so delali v imenu tisočletnega rajha.

Ce so bili mnogi učitelji strah in trepet okolja v katerega so prišli, potem smemo trditi za Friedricha Otta Trinkausa prav nasprotno. Poslan na Lepo njivo z zadolžitvijo za pouk tudi v Šmihelu je, kot sam piše v kroniki šole, doživel največjo življenjsko preiskušnjo v trenutku, ko je stopil kot Nemec v razred v katerem so bili izključno slovenski otroci, ki niso znali besede nemščine, on pa ne slovenščine. Takrat je napisal, da so bili znaki „nemih“ edini način sporazumevanja. Ko to beremo, moramo predočiti sedanjosti preteklost in čas v katerem je vse to pisal in to v uradne knjige. Drugi njegovi vrstniki so pisali o časti in hvali nemške kulture in družbenega reda! 16. maja 1941 je prišel v spremstvu področnega pooblaščenca za šolstvo iz Mozirja v šolo na Lepi njivi. 20. maja je prišel s poukom. V šolo so morali hoditi otroci od 10. do 14. leta starosti. Bilo jih je 50. Vsak dan so prihajali ob 9. uri, ker pa je Trinkaus poučeval tudi v Šmihelu, je bil pouk izmeničen. Njegovi zapisi v kroniki so danes zgodovinskega pomena, saj je v njih mnogo tega, kar bi sicer ne sodilo v šolsko kroniko. To kaže tudi na njegovo mišljenje, ki ga je imel o okupatorski strahovladni. Napisal je, kako je Anton Dorfmeister, poznejši valpet v Celju, imel v Mozirju 28. maja 1941 politični govor. No, zaradi njega so leta 1945 podale Frankolovske žrtve. 24. junija 1941 je prevzela pouk na Lepi njivi slovenska učiteljica Alojzja Gornikova. Če med vrsticami

beremo, potem jo je Trinkaus kar dobro označil kot „podrepanico“ časa in takratnih mogotcev. Trinkaus je zato učil le v Šmihelu. S 1. julijem 1941 so opravili sprejem na šolo tudi za otroke od 7. do 10. leta. Že 15. julija tega leta je Gornikova uspela s premestitvijo na Korosko, kjer je delal njen brat kot šolski nadzornik. To je razumeti kot umik iz nevarnega območja! Tako je Trinkaus zopet učil na obeh šolah. Obsežno opisuje, kako so prvič na Lepi njivi gestapovci in policisti povzročili preplah. Po napadu partizanov na Šostanj je bilo. 24. januarja 1942 so namreč aretirali kmeta Gabra, nekaj njegovih sorodnikov in odpeljali v zapor Urbanca. Posebno dosledno je učitelj vpisal v kroniko njihovo vrnitev dne 19. 2. 1942. Skupini kakih 200 partizanov so kmetje v Lokovah dali prehrano in streho, zato so bili preganjani. Zelo nazorno opisuje kronika tudi kvaro delovanja zloglasnega mozirskega župana Scherhauserja in z vidnim veseljem piše, da so ga zaradi mnogih prestopkov 25. 2. 1942 Nemci odstranili in to kot navaja „v veliko zadovoljstvo krajanov...“. Nato je bil v času od 25. 2. 1942 do 2. 3. 1943 častni župan v Mozirju ing. Othmar Albrecht iz Leobna. Ubil se je s svojim tovarnjakom nekje v dolini. Prav na njegovo pobudo so v Mozirju pričeli urejati v hiši številka 27 prostore za otroški vrt, ki pa po Trinkausu ni nikoli prav zaživel. Že 6. junija 1942 so oblastniki veleli zapreti šoli v Šmihelu in na Lepi njivi zaradi naraščajočega upora prebivalstva. Trinkaus je dosegel na-

daljevanje pouka na „njegovo“ odgovornost. Ves čas bivanja pri nas je učitelj Trinkaus stanoval pri kmetu Fužirju, zato je tudi pretresljivo opisal aretacijo Vinka in sinov Vinka ter Ivana v noči od 11. na 12. junija 1942. Bilo je nekako ob 2. uri ponoči, ko je prišlo kakih 30 policistov in nekaj gestapovcev na to kmetijo. Opravilo temeljito preiskavo in pri tem so oropali hišo, vse tri moške pa odpeljali v celjske zapore. Tisto noč so mnoge ljudi zaprli tudi v Mozirju in okolici. Vsi so bili osumljeni sodelovanja s „komunisti“. Trinkaus je prosil za Fužirje, vendar ni nič uspel, zato je 17. junija 1942 pustil šolo in se podal v Celje na

gestapo, kjer je skušal doseči izpustitev zaprtih Fužirjev, vendar, kot je zapisal, ni kaj dosti pomagalo. Ko je bilo 25. junija 1942 v Celju učiteljsko posvetovanje so povedali, da se s takojšnjo veljavo zapro šole v Libojah, Šokatu, Podvolovlju in v Nazarjah. Utemeljitev: zaradi pomanjkanja kadrov. Resnica pa je bila – vse večja nevarnost za nemške učitelje pred partizani! Pri gestapu je takrat izvedel, da ne bo nihče od Fužirjev ustrelen. Tisti čas so Nemci divje streljali talce, saj so bili 23. junija 1942 mnogi ljudje iz doline v Celju ustreljeni. Kot je v kroniki zapisano, so naslednji dan vsi trije Fužirjevi prišli iz zaporov. 17. 9. 1942 so prišli h Fužirjevim parizani po hrano, sicer pa v tej jeseni ni bilo tedna, ko ne bi partizani vsaj dvakrat prišli k hišam v Šmihelu in na Lepi njivi po prehrano. 8. 3. 1943 je bil kmet Vinko Fužir ponovno aretiran, sinova pa sta aretaciji ušla, ker sta bila takrat že mobilizirana v nemško vojsko. 15. 3. 1943 je prispel na dopust iz nemške vojske Janez Fužir, zato se je odločil Trinkaus z njim oditi na gestapo v Celje in tam zaprositi za izpustitev Vinka Fužirja. Kot sam piše ni bilo dosti uspeha. Svetovali so mu, da napravi prošnjo na vodjo SS Lurkerja v Maribor. Tudi njegova prizadevanja pri takratnem strankinemu vodji (Ortsgruppenleiter) Maxu Goertlerju v Mozirju so ostala brezuspešna. Vendar se je Fužir po mesecu zaporov v Celju in Mariboru vrnil domov. 23. junija 1943 je mozirski župan Franc Regger obvestil Trinkausa o ukinitvi pouka v Šmihelu in na Lepi njivi. Učitelj je okleval, vendar je 24. junija t. l. dobil pismen nalog o tem iz Celja. Vse uradne predmete naj prenese na šolo v Mozirje, so naročili. Vendar je vstrajal do zaključka školskega leta. 7. in 8. julija je Trinkaus prenesel vso arhivo v Mozirje. Že naslednji dan, 9. julija so partizani šolo v Šmihelu požgali. Zanimivo je, da je Trinkaus nadaljeval tudi šolsko leto 1943/44 na Lepi njivi.

24. in 25. februarja 1944 je prišlo na Lepo njivo mnogo esesovcev, ki so sodelovali v operacijah proti XIV. diviziji. Z njimi je bil tudi deželni vodja Steindl, znani vojni zločinec. V svojo beležko je učitelj vnesel pripombo, da so partizani bili tako pogosto na Lepi njivi, da se ne da vsak primer za sebe več opisati. Od 10. do 13. I. 1944 so popolnoma zasedli Šmihel. 18. in 19. pa so bili v šoli na Lepi njivi. Zanimiv je tudi zapis o tem, da so 15. 3. 1944 dokončno prenehali voziti v Mozirje in po dolini redni avtobusi zaradi nenehnih napadov partizanov. Omeni tudi, da so 19. 3. 1944 bili zračni boji nad Lepo njivo. 31. 3. 1944 je prišlo kakih 100 policistov na Lepo njivo. Zasedli so šolo, kljub temu, da jih je Trinkaus od tega hotel odvrniti, češ, da bodo zato partizani šolsko poslopje zažgali. Policisti so preiskali vse hiše na Lepi njivi. 21. 4. 1944 so partizani okoli 13.30. ure šolsko poslopje zažgali. S tem vpisom je učitelj Trinkaus zaključil kroniko.

Ob vsem tem je zanimivo, da je Trinkaus očitno od vsega začetka nastopal strpno, kar se kaže že v tem, da je šolsko kroniko slovenske šole kar nadaljeval in je ni uničil, kot je to bilo druge običajno. Seveda je ta sestavek le izveček tistih dogodkov, ki se nanašajo na NOB. V kroniki je skrbno opisano vse dogajanje v šoli in v uradih ki so imeli opraviti s šolstvom. Opisuje razna zborovanja učiteljev v Mozirju in Rogaske Slatini, pa tudi v Celju. Poleg tega so navedeni vsi statistični podatki.

V šolski kroniki na Lepi njivi, v delu pisanem med vojno 1941–1945, je veliko doslej

neopisanega. Posebno značilno pa je zadržanje takratnega učitelja Trinkausa, pisca podatkov. Že način, kako in kaj je pisal vzbuja v bralcu vtis, da gre za človeka, ki nacizmu ni bil naklonjen. Ali bolje, ki ni odobral načina strahovlade okupatorja pri nas. Domneva, da je bil organiziran v stranki izhaja iz ugotovitve, da so takrat Nemci pošiljali v naše kraje izključno zavedne nacistične, tako tiste, ki so opravljali upravne naloge, kot seveda tudi učitelje. Že njegovi prvi zapisi iz leta 1941 dajo slutiti narodnostno umirjenost, saj očitno ni učil drugega kot najnujnejše po predmetniku. Medtem pa o kakšni politični vzgoji otrok ni bilo govora. Tako zatrjujejo nekdanji učenci te šole. Njegovo naklonjenost odporu našega ljudstva pa izpriča dejstvo, da je za mnoge prebivalce kraja vedel, da sodelujejo s partizani, pa ni nikogar izdal. Tako pove Jože Hrastnik – Molovnik, bočec in terenski delavec iz Lepe njive 47, da je Trinkaus zahajal v njihovo hišo zelo pogosto. Vedel je, da sta z bratom Matevžem povezana s partizani. Vedno znova je iskal povezave, vendar mu niso zapuili, saj je bil končno le Nemec. Že leta 1943 je kazal pripravljenost oditi v partizane. Molovnik pripoveduje: „To je očitno izrazil s tem, ko je prinesel povsem nov nahrbtnik, ga predal našemu očetu in materi ter ju prosil, da ga izročita komu izmed naju z bratom, ki sva takrat že bila v borbi. Po požaru šole je takoj prišel v našo hišo in odkrito zahteval zvezo z nama z bratom zaradi odhoda v partizane. V naših vrtah smo se posvetovali glede tega in ga nato povabili na točko „Evropa“ (pri ovčaku na Molovskem vrhu) kjer je bil z drugimi novinci poslan v enoto. Kolikor vem, je bil nato v Bračičevi brigadi. Ob nekem napadu so ga baje Nemci ujeli in zaprli v Maribor. Ko je bila kaznilnica v začetku 1945 (menda v marcu) bombardirana, je bil ubit. Kot smo Slišali, so Nemci hudo obračunavali z njim, saj so ga smatrali kot odpadnika, tako ga je smrt rešila muk.“ Glede požiga šole na Lepi njivi, pa meni Jože Hrastnik – Molovnik, da o tej nameri niso bili seznanjeni področni politični delavci OF. Neka enota, ki se je po napadu na vlak v dolini zadrževala pri Korpniku blizu šole je povsem samovoljno podtaknila ogenj, ker je baje nekdo povedal, da je v šoli še vedno pouk v nemščini. Sicer so se takšni ukrepi običajno dogovorili s krajevnimi organi OF, takrat pač to ni bilo tako. Meni, da bi šola ne pogorela, ker bi domači aktivisti in terenski delavci tega ne dovolili. Torej gre bolj za nesrečno naključje, kot za strateški ukrep.

A. V.

Slabo se je končala vožnja za voznika prevrnjene stoenke v Šentjanžu. Kaj lahko bi se končalo še slabše! Baje je nesrečo botrovala nepravilna vožnja nasproti vozečega kombija.

Ribiči čistijo ribnik v Mozirju

Urednikova beseda

Tudi tokrat smo morali nekatere sestavke odložiti za objavo v prihodnji številki. Naj nam pisci tega ne zamerijo. Na naslov uredništva je prišlo tudi nekaj pisem bralcev. Tistem „anonimnežu“ z Rečice ne kaže odgovoriti obsežneje saj očitno članka, ki ga kritizira ni pravilno razumel. Ko se bo podpisal s polnim naslovom, bomo objavili tudi njegove poglede na stvar o kateri smo že toliko pisali. Milan Natek iz Ljubljane predlaga objavo zaključkov dr. Draga Mezeta iz njegove zadnje razprave. Predlog je dober in potrudili se bomo dobili od avtorja privoljenje za objavo. Gre za vsebino, ki je vzeta iz naših razmer v hribovskem kmetijstvu, zato bo zanimala bralce. Nekakšna suša vlada glede odgovorov na naša iskanja dogodkov iz NOB. Slika, ki smo jo objavili v predhodni številki, je ostala delno nepojasnjena. Ali je molku krivo veliko dela na zemlji? Vsekakor prosimo bralce, da nam pri iskanju dogodkov iz naše zgodovine še naprej pomagajo. Članek ki ga objavljamo o obisku iz Čajetine nam je bil poslan v prevod.

Uredniški odbor prosi dopisnike, da oddajo gradivo najpozneje 15. vsakega meseca uredniku. Pozneje oddani prispevki ne bodo objavljeni v glasilu, oziroma bodo našli mesto v prihodnji številki.

Zaradi nekaterih neodložitljivih objav bomo v naslednji številki priobčili ostale slike 8. razredov naših šol. Prosimo razumevanja!

Nove knjige v knjižnici

LEPOSLOVJE ZA ODRASLE: Goebbles: Dnevnik 1942–1943, Lee: Deveti mož, Hilsenrath: Nacist & frizer, Beilby: Afrodit brez medalje, Rožanc: Metulj, Vogrinc: Nočem umreti v Slezi, Weiss: Harvey, F. Cristine: Mi, otroci s postaje Zoo, Zidar: Ran imam polno, zato mi dobro de, Moederndorfer: Mah, Mihelič: Cesta dveh cesarjev, Shute: Pastoral, Torkar: Zlatoustova pratika, Klinček lesnik, Li: Vrt počitka, Jakubov: Ulugbegovi zakladi, Lawrence: Devica in cigan.

STROKOVNA LITERATURA: Zadavec: Umetnikov črni piruh,

Hribar: Resnica o resnici, Pogačnik: Na križišču zgodovine, Einstein: Montaža, ekstaza, Prazniki v slovenskih občinah, Domicili v slovenskih občinah, Buckhard: Renesancna kultura v Italiji, Davies: Azteki, Kraut: Strojniški priročnik, Bedina: List nove glasbe, Queneau: Vaje v slogu, Pojdite za menoj.

MLADINSKA LITERATURA – Župančič: Podaj mi roko pesem, Prešeren: Srebrna rosa trave, Viptnik: Edvard Karmelj, Kocijan: Josip Jurčič, Medina: Maksi očka, Nešović: Josip Broz Tito.

Letovanje otrok

Z letovanjem naših otrok letos slabo kaže. Gre namreč za to, da Medobčinskega pionirskega letovišča v Izoli ni več. Že v letu 1978 je vodstvo letovišča pričelo z iskanjem nove lokacije za postavitve pionirskega letovišča, ker je bil prostor, na

katerem so bili postavljeni objekti letovišča, na trasi bodoče ceste. Začetek gradnje se je zavlačeval iz leta v leto in tudi lani še v poletnih mesecih je bilo rečeno, da bo v letu 1981 še možno letovanje. V februarju 1981 pa smo bili obveščeni, da je treba objekte iz tega najemnega prostora odstraniti do 10. 3. 1981. Skupščina občine Izola je ponudila drugo parcelo v odkup in predpisala tudi kakšen bi moral biti novi objekt. Izdelani so bili že vsi načrti vendar pa je bila končna ponudba odkupne cene zemljišča in predračunska vrednost objekta tako visoka, da nobena od občin, ki so bile solastnice letovišča, tega ne bi zmogla in zato je bil sprejet sklep, da se od prodaje odstopa.

Za otroke, ki so morja potrebni iz zdravniških razlogov, bomo poskušali za letos pridobiti prostor na Debelem rtiču, za ostale pa bomo še poskusili najti rešitev skupaj s taborniško organizacijo.

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA

Dragi otroci

Obveščam vas, da v juliju in avgustu naše sicer redne ure pravilje ne bo. Ker boste šli v tem času na počitnice, marsikdo izmed vas ne bo imel časa, da bi prišel poslušat pravilje. Z urami pravilje bomo nadaljevali v septembru, in sicer vsak zadnji četrtek v mesecu. Do takrat pa vam želim dragi otroci, da se naučite morja in sonca in da se v jeseni zopet vsi zdravi in zagoreli zberemo v knjižnici ter se začnemo spoznavati z novimi junaki iz dežele Domišljije.

NOVICE

„Savinjske novice“ izhajajo mesečno – Izdaja SZDL občine Mozirje – Urejuje uredniški odbor – Glavni in odgovorni urednik Aleksander Videčnik – Tehnični urednik Niko Kupec – Uredništvo in uprava: Mozirje 175, telefon: (063) 830-040 – Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje

številka

52810-637-55424 – Savinjske novice, glasilo SO Mozirje – Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 20. v mesecu – Stavke, filmi in prelom ČZP Dolenjski list Novo mesto – Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani – Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

Pomagajte ugotoviti...

Kje je bila slika posneta? Kdo so borci na njej?

Uredništvo se že v naprej zahvaljuje za razumevanje vsem, ki nam bodo pomagali. V arhivu kulturne skupnosti v Mozirju je mnogo slik iz NOB, ki niso poznane. Ker pa je za zgodovino pomembno, da zabeležimo vse kar vemo, prosimo za sodelovanje!

Slika v prejšnji številki je ostala še delno nepojasnjena. Dobili smo pisma, ki pa niso v celoti odgovarjala na naše vprašanje. Toliko lahko povemo, da gre za kulturniško skupino v kateri je brez dvoma ugotovljen le Radovan Gobec. Domnevajo, da je na sliki tudi Vera Beblerjeva (sedi prva z leve), vendar zato ni potrditve. Morda pa bo le še prišlo pojasnilo, ki bo omogočilo ugotoviti imena vseh in kje je bila slika posneta. Ali bi nam hoteli pomagati?

